

DE NIEUWE KINDERBOEKEN AMBASSADEUR

Astrid Sy in gesprek
met Jason Reynolds

Twintig jaar VOORLEESEXPRESS

Interview met
oprichter Anne Heinsbroek

OP DE COVER Jan Hamstra

is verslingerd aan
zeefdruk

4

30

7
6-12 jaar
De waarheid is een wonder
Verhalen over verbeeldingskracht

10
'Verhalen moeten vrij zijn'
Famke de Vries over de Boekenboot

12
0-6 jaar
Blikveld

16
6-12 jaar
Blikveld

18
12-15 jaar
Lezen in het DNA
Winnaar Mediatheek Trofee

20
12-15 jaar
Blikveld

22
15+ jaar
'Iedereen kan een groot mens worden'
Burgerschapsonderwijs in verhalen

24
15+ jaar
Blikveld

26
Prikkels
Vakantielezen

28
'Eén groot taalavontuur'
Interview Tiny Fischer

32
Atelierbezoek
Jan Hamstra

34
Uit het vak
Illustratoren over de praktijk

35
Column
Astrid Sy

36
Agenda

HET BOEK ALS VRIJPLAATS

In een lokaal van het ROC in Nijmegen staat een grote boekenkast. Geen uitleensysteem, geen formulieren, geen drempel. Docent burgerschap Jaser Husseini beschrijft het simpel: de boeken staan er, iedereen kan ze pakken en meenemen. Een kleine daad van grote betekenis, want vrije toegang tot boeken is allesbehalve vanzelfsprekend.

Dat blijkt uit de onrust in de boekenwereld. De Amerikaanse praktijk van *book banning* waait ook deze kant op. De Ongelezen Boeken Club trok vorig

jaar al aan de bel met de tentoonstelling 'Index Americana' in de OBA en ILFU organiseerde met het boekenveld een Lezersmars. Ook de documentaire *The Librarians*, over Amerikaanse bibliothecarissen die hun collecties verdedigen tegen politieke druk, laat zien hoe dichtbij deze verhalen komen.

Het UNESCO Schoolbibliotheken Manifest (2025) stelt onomwonden dat elke leerling recht heeft op een open, inclusieve collectie, vrij van ideologische of religieuze censuur. In Nederland blijkt dat recht minder vanzelfsprekend dan we denken.

Juist tegen die achtergrond krijgt de eerste Boekenboot die meevaart tijdens de Canal Parade een extra lading. Een boot vol boeken en auteurs die bewust ruimte maakt voor verhalen die elders worden geweerd.

De boekenkast in Nijmegen, de Boekenboot in Amsterdam, de bibliothecarissen op het witte doek: ze vertellen hetzelfde verhaal. Vrije toegang tot boeken is geen luxe. Het is een voorwaarde voor vrij denken. En zolang niet iedereen vrije toegang heeft tot verhalen, is die strijd ook hier nog niet voorbij.

Hartelijke groet,
Tamar van Gelder

Wie leest heeft een goed verhaal

WELKOM

Door Tamar van Gelder

“**ELKE LEERLING HEEFT RECHT OP EEN OPEN, INCLUSIEVE COLLECTIE**”

LEZEN

Kwartaaltijdschrift voor leesbevordering en literatuureducatie, uitgave van Stichting Lezen.

Professionals en studenten op het gebied van leesbevordering en literatuureducatie ontvangen Lezen gratis na aanmelding via lezen.nl.

Redactieadres
Stichting Lezen,
Nieuwe Prinsengracht 89
1018 VR Amsterdam
020-6230566
redactie@lezen.nl

Hoofdredacteur
Tamar van Gelder

Eindredactie
Annemarie Terhell
Eva Gerrits

Redactie
Maarten Dessing
Eva Gerrits
Martijn Nicolaas
Mirjam Noorduijn
Annemarie Terhell
Barbara Wormgoor

Medewerkers aan dit nummer
Fernando Nocco
Astrid Sy
Elisabeth Tijssen

Ontwerp & art direction
Hocus
(studiohocus.nl)

Uitgever
Stichting Lezen

Druk
Zalsman BV

Coverbeeld
© Jan Hamstra

Abonnementen
Abonnementenbeheer
adreswijziging, abonneren
of opzeggen tijdschrift
Lezen? Vul het formulier
in op lezen.nl

Voor overige vragen
Abonneeservice
Tijdschrift Lezen
0172 476085 (tijdens
kantooruren) of info@
spabonneeservice.nl

© juni 2026
Stichting Lezen

Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd door middel van enige methode of vorm dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISSN 1570-9698.
De inhoud van Lezen is auteursrechtelijk beschermd. Eventuele rechthebbenden die wij niet hebben kunnen achterhalen, verzoeken wij contact op te nemen met de uitgever.

Projecten met dit icoon zijn mogelijk gemaakt door Stichting Lezen.

Stichting Lezen is de drijvende kracht achter de leesbevordering in Nederland. Zij genereert kennis over lezen en verbindt partijen die er samen voor zorgen dat kinderen en jongeren goede en gretige lezers worden en blijven.

@stichtinglezen

lezen.nl

lezen
STICHTING LEZEN

DE NIEUWE KINDERBOEKEN AMBASSADEUR

In gesprek met
Jason Reynolds

Kinderen staan voorop

Astrid Sy is de nieuwe Kinderboekenambassadeur. Vlak voor haar installatie sprak ze met Jason Reynolds, die twee jaar lang National Ambassador for Young People's Literature was in de VS. Het werd een geanimeerd gesprek over jeugdliteratuur, het belang van het ambt en het serieus nemen van jonge lezers.

Tekst en foto's Annemarie Terhell

“ Als historicus wil ik kinderen meenemen naar andere plaatsen, andere tijden

– Astrid Sy

Jason Reynolds, de gevierde Amerikaanse schrijver van rauwe, poëtische jeugdboeken, is voor het eerst te gast in Nederland. Hij heeft een druk programma met schoolbezoeken, interviews, een optreden in de Bibliotheek Utrecht. Maar voor dit gesprek neemt hij graag de tijd, want het ambt van Kinderboekenambassadeur ligt hem na aan het hart. Reynolds staat bekend om zijn realistische verhalen over Afro-Amerikaanse jongeren die moeten dealen met problemen als straatgeweld, armoede en racisme. In zijn achterhoofd zit altijd de jongen die hij vroeger was; hij wil kinderen laten weten dat ze gezien worden. Astrid Sy, de nieuwe Nederlandse Kinderboekenambassadeur, schrijft als historicus graag over geschiedenis en kiest daarin vaak de kant van de onderdrukten. Of van degenen die in stilte opereren, zoals de jonge vrouwen die in de oorlog Joodse kinderen uit handen van de nazi's wisten te houden. Hoe verschillend hun boeken ook zijn, er zijn zeker raakvlakken.

Jullie zijn allebei geëngageerde schrijvers met een groot hart voor jongeren die het verdienen gezien te worden. De setting van jullie verhalen is wel anders: Astrid schrijft historische verhalen, Jason over de hedendaagse realiteit.

AS: 'Voor mij is geschiedenis het verbaazingwekkende, interessante onderwerp om over te schrijven. Het verklaart wie wij zijn, het helpt ons om de wereld om ons heen te begrijpen. Ik ben altijd gefascineerd door complexe en problematische historische onderwerpen, zoals de Holocaust en slavernij. Enerzijds zie je dat mensen in staat zijn tot het geven van veel liefde, dat ze enorm veerkrachtig zijn, anderzijds doen ze afschuwelijke en wrede dingen. Die paradox wil ik in mijn boeken laten zien. Voor kinderen is het heel belangrijk om de geschiedenis te kennen.'

JR: 'Voor mijn werk is geschiedenis ook essentieel. Ik schrijf over nu, maar de omstandigheden waarin mijn personages leven, zijn diepgeworteld in de geschiedenis. Ik zou ook niet voor kinderen hoeven schrijven die gezien

willen worden, als kinderen vijftig, honderd jaar geleden al gezien zouden zijn. Ik probeer iets te repareren wat door de geschiedenis is gebroken.'

Zijn dat moeilijke onderwerpen voor lezers?

AS: 'Ik denk dat kinderen overal tegen kunnen. Ze zijn prima in staat te verwoorden wat ze ergens van vinden, maar ook om uit een boek te halen wat ze nodig hebben. Ik heb groot respect voor kinderen en neem ze serieus. Ik houd wel rekening met hun leeftijd natuurlijk. Als je voor jonge kinderen schrijft over de Holocaust, heb je het niet over de gaskamers.'

JR: 'Daar ben ik het helemaal mee eens. Voor mij is het serieus nemen van jonge lezers heel belangrijk, ik probeer er constant aandacht voor te vragen. In de Verenigde Staten hebben we de *banned books* en al die idiote zaken, waar mijn collega's en ik hard tegen vechten. Waarom zou je boeken verbieden? Je moet de intellectuele capaciteiten van kinderen serieus nemen! Volwassenen én kinderen, zijn in staat om met complexe ideeën om te gaan – dat is wat veel mensen maar niet willen begrijpen. Als jongeren iets niet snappen, vragen ze het gewoon. Bij de fragmenten die een beetje stekelig zijn, help je ze en geef je uitleg. Maar volgens mij willen veel mensen geen onderwerpen aanbieden die ze niet "passend" vinden, omdat ze niet weten hoe ze moeten helpen navigeren. Het is ingewikkeld en extra werk.'

Of is dat uit protectionisme?

AS: 'Ik denk dat veel mensen onderwerpen als de Holocaust of slavernij ook spannend vinden, ja. Voor ouders is het moeilijk terrein, dat het menselijk bestaan zo ingewikkeld en oneerlijk kan zijn. Je wil graag dat je kind zich veilig voelt. Dan creëer je onbewust een barrière.'

JR: 'Maar als je je ongemakkelijk voelt bij een verhaal, betekent dat niet dat het onveilig voor je is. Deze verhalen zijn juist beschermend, omdat ze je voorbereiden. Als ik als tiener las over het leven, over de goede en de slechte dingen die in mijn gemeenschap gebeurden, dan voelde ik me krachtiger; sterk en groot genoeg om het leven tegemoet te treden.'

Vinden jullie dat literatuur voor kinderen voldoende serieus wordt genomen?

JR: 'Nee, in de VS kunnen mensen op een denigrerende manier praten over jeugdliteratuur, want "het is maar voor kinderen". Het wordt anders gewaardeerd dan literatuur met een grote L. Dat heeft vooral te maken met wat ze van kinderen vinden, en hoe ze die benaderen. Kinderen zijn maar "half af" denken ze. We moeten kinderen juist respecteren als volwaardige jonge mensen, vind ik. Het is zo arrogant om te denken dat er niks leerzaams of interessants kan komen uit de mond van een acht- of negenjarige. We kunnen zoveel van ze leren, van hoe zij zich tot de wereld verhouden! Wij volwassenen acteren de hele dag, we spelen een rol.' AS: 'Veel volwassenen zijn vergeten hoe het was om kind te zijn. Dat was vroeger mijn grootste angst: dat ik me later niet meer zou herinneren hoe het was om jong te zijn. Om te lachen tot je erbij neervalt, om zoveel vragen te hebben, om op de trap te rennen in plaats van te lopen, om altijd je verbeelding binnen handbereik te hebben. Ik krijg zoveel energie als ik met kinderen ben.'

Jason, jij was twee termijnen Youth Ambassador. Kun je vertellen wat die functie in de VS inhoudt?

JR: 'Het is onderdeel van het "Laureate System", een functie waarvoor de federale overheid iemand vraagt. Je krijgt een prachtig kantoor in de Library of

DE NIEUWE KINDERBOEKEN AMBASSADEUR

In gesprek met Jason Reynolds

Astrid Sy (Leiden, 1987) studeerde geschiedenis en presenteerde vijf jaar lang *Andere Tijden*. Ze debuteerde in 2017 als jeugdboekenauteur met *De brieven van Mia*. Voor *Noem geen namen* ontving ze de Kleine Cervantes en de Jonge Beckmanprijs. Vorig jaar verscheen *De glazenwasser van het Rijksmuseum*. Tijdens het congres Lezen Centraal in april werd zij beëdigd als Kinderboekenambassadeur voor een termijn van twee jaar.

Jason Reynolds (Washington D.C., 1983) was de National Ambassador for Young People's Literature van 2020 tot 2022, namens de Library of Congress. Hij is bekend van zijn youngadultboeken over zwarte jongeren en won in Nederland tweemaal een Zilveren Griffel: voor *Let goed op* (2022) en *Patina* (2025).

Congress in Washington D.C., maar daar was ik nooit. De meeste ambassadeurs reizen door het land om het lezen te promoten. In het Amerika van nu werkt dat niet altijd. Ik wilde liever met jongeren in gesprek gaan over wat hun eigen rol is in "storytelling". Vaak denken ze dat boeken van de buitenwereld zijn, dat verhalen niets met henzelf te maken hebben. Dus druk ik ze op het hart: jij bent onderdeel van het continuüm. Jouw eigen verhaal is veel waardevoller dan dat boek op de plank. En jij bepaalt de regels van hoe je dat verhaal vertelt!

Hoe ben je te werk gegaan?

JR: 'Amerika is groot en gesegregeerd. Je hebt de grote steden, waar de meeste mensen wonen, en je hebt het platteland, waar wij in de stad zo onze ideeën en vooroordelen over hebben. Heel respectloos noemen we dat de "flyover states". Maar ook daar wonen mensen, er zijn harten, er zijn zielen. Er is verbeelding, creativiteit en liefde. En er zijn kinderen en jongeren. Ik dacht: ik kan toch niet toestaan dat mijn politieke ideeën mijn liefde voor die

Ik probeer iets te repareren wat door de geschiedenis is gebroken

- Jason Reynolds

kinderen in de weg staat? En dus ging ik erheen, al waren mijn boeken daar verboden. En weet je, het was geweldig. Ik heb er zoveel van geleerd! Dat onze angst over wat er in sommige van die plaatsen gebeurt, klopt, maar dat de scholieren prima zijn. Ik zei: "Ik kom hier om jullie te laten weten dat jullie ertoe doen. Jullie verhalen doen ertoe. Je moet ze vertellen!"

Heb je genoeg impact gemaakt?

JS: 'Ik hoop het. Maar het ambt was ook ingewikkeld. De positie van Youth Ambassador is onpartijdig, je kunt niet politiek worden. Tegelijk leven we in zulke politieke tijden, ons hele leven is politiek! Als we boeken gaan verbannen, is het logisch dat je je daar als schrijver tegen verzet. Maar je bent aangesteld door de regering, dus ben je altijd onpartijdig en apolitek. Dat was echt heel lastig.'

Astrid, wat wordt jouw insteek als Kinderboekenambassadeur?

AS: 'De situatie in Nederland is zo anders! Wat moet dat ingewikkeld zijn geweest, om de beste koers te vinden in zo'n groot land met zulke contrasten. Zelf moet ik mijn weg als Kinderboekenambassadeur nog helemaal vinden. Wat ik in elk geval wil uitdragen, is dat lezen leuk is, iets wat je voor je plezier doet. Het is zo verdrietig om te zien dat kinderen hun leesplezier op school verliezen. Daarnaast wil ik als historicus kinderen meenemen naar andere plaatsen, naar andere tijden. Geschiedenis is één grote bron van verhalen, en die verhalen helpen ons. Het fijne is: met een verhaal dat in het verleden speelt, heb je als lezer altijd wat afstand. Je kunt verbinding voelen, maar het gaat niet over jou. Het is een veilige manier om kinderen te laten nadenken over de wereld en hun plek daarin. Verhalen veranderen je - ze veranderen mij. Dat is wat ik graag wil overbrengen: dat boeken je helpen om een kritisch

en empathisch persoon te worden. En dat we dat moeten vieren.'

Hoe belangrijk is het om zichtbaar te zijn als Kinderboekenambassadeur?

JR: 'Dat is het allerbelangrijkst, denk ik. Toen ik Youth Ambassador werd, wilde ik laten zien dat het een heel belangrijke functie is, net als Poet Laureate. Ik heb de pers opgezocht, ben veel in het nieuws geweest - ik heb ervoor gezorgd dat het een stevige basis kreeg. Van alle Youth Ambassadors ben ik verreweg het meest op televisie geweest.'

AS: 'Mijn plan is ook zeker om de media op te zoeken. Ik heb een achtergrond in televisie en wil heel graag het gezicht worden voor het kinderboek. Voor kinderen, maar ook voor volwassenen die kinderen moeten ondersteunen bij het lezen. Het helpt dat ik contacten heb in Hilversum. We zijn nu met de omroep aan het kijken hoe we een boekenprogramma kunnen maken voor kinderen. Ik hoop echt dat het lukt.'

Jason, heb je nog een gouden tip voor Astrid als Kinderboekenambassadeur?

JR: 'Nu ik een uur lang met jou heb gepraat, denk ik: ik heb geen tips voor jou. Als ik hoor wat jij op school doet, hoe jij met kinderen omgaat: jij weet alles al, bent het al. Mijn enige advies: er komt straks veel over je heen, maar zet de kinderen voorop, altijd. Je taak is om hen te dienen. Houd dat als kompas, dan is de rest minder belangrijk. O ja, toch een tip: Ken je LeVar Burton? Als ik jou zo hoor praten, moet ik aan hem denken. Wij zagen hem als kind dagelijks op televisie. Hij speelde in *Roots* en *Star Trek*. Maar met *Reading Rainbow*, zijn show voor kinderen, werd hij het allerbekendst. LeVar heeft ons allemaal opgevoed. Hij zorgde voor een revolutie op het gebied van lezen en boeken. Kijk eens hoe hij dat deed. Jij hebt dezelfde energie, jij kunt dit.' ●

Tussen werkelijkheid
en verbeelding

DE WAARHEID IS EEN WONDER

**Het hoopvolle verhaal
van Otto 2.0**
Daan Remmerts de Vries
Querido, € 18,99

10+

Tekst Mirjam Noorduijn

De schaduw van Skellig

David Almond
vertaling Annelies Jorna
Querido, tweedehands
en via de bibliotheek

11+

Michael (10) heeft het zwaar: hij is net verhuisd en zijn zusje is doodziek. Als hij op een dag de garage in loopt, komt hij plots oog in oog met Skellig. Deze kruising tussen een zwerver en engel helpt hem, als metafoor van de menselijke verbeeldingskracht, zijn existentiële angsten te overwinnen. Magisch-realistische klassieker uit 1998.

'Je denkt misschien dat er geen wonderen meer gebeuren. Dat dat soort dingen oubollige verzinsels zijn [...]. Maar die gedachten van je kloppen niet.' Zo begint de moederloze Lio (12) haar ontroerende en geestige verhaal over haar vader Otto Raven, die door een bliksemschicht wordt getroffen, in coma raakt, sterft en terugkeert als kat.

Dat klinkt ongeloofwaardig. Maar *Otto 2.0* is het verhaal van Lio, háár beschrijving 'van wat er écht is gebeurd. De waarheid.' Bovendien, zo vertelt ze, had haar vader haar erop voorbereid: 'Volgens hem kwamen mensen terug na hun dood.' Onzin, dacht ze toen: 'Hij had het blijkbaar nudig,' omdat hij zijn vrouw, haar moeder, miste. Maar nu, schrijft ze na haar vaders noodlottige ongeval, 'nu had ik het nodig. Die gedachte. Omdat er troost in zat; de enige die ik kon vinden.'

Dat Lio's vader reïncarneert in een aangereden kat die Lio langs de weg vindt, en de kat ook nog eens kan praten, komt aanvankelijk bizar over. Helemaal wanneer je weet dat Otto als de flierefluitende vogelaar die hij was, katten haatte. Maar Remmerts de Vries creëerde met Lio een levensecht meisje met wie je moeiteloos meevoelt in haar eenzame verdriet. Dus hoe ongewoon is haar perceptie? Bevat de illusie soms niet meer waarheid dan de werkelijkheid? Daarnaast is Remmerts de Vries een meester in het suggestief schrijven. Juist doordat hij Lio regelmatig laat twifelen aan wat ze ziet en denkt, ga je mee in haar waarheid en haar verhaal, dat uiteindelijk uitmondt in een avontuurlijke en ontroerende poging om samen met haar kattenvader gebeurtenissen uit zijn verleden recht te zetten.

Gelukkig zit er naast alle tragiek genoeg humor in *Otto 2.0*. Zo veroorzaakt Lio's vader, die zich soms als kat, soms als mens gedraagt, de nodige hilariteit. Maar ook tante Gwen, die voor Lio komt zorgen en aan narcolepsie lijdt, brengt humor in dit magisch-realistische vader-dochterverhaal, dat eindigt met Lio's hoopvolle conclusie 'dat mensen blijkbaar kunnen veranderen. Niet alleen van buiten, maar ook van binnen. Wat misschien nog wel het grootste wonder is...'

Groter dan de lucht, erger dan de zon

Daan Remmerts de Vries
Querido
€ 18,99

10+

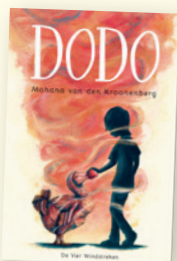

Als Elmer (11) tijdens een zomerkamp een metalen pollepel tegen zijn hoofd geslingerd krijgt, sluit hij zich in zichzelf op. Zijn altijd al rondtollende gedachten veranderen in een heldere stem, die zich Lomax noemt. Ongemerkt raakt Elmer in zijn greep. Surrealistisch dagboekavontuur en pleidooi voor eigenheid en vrijheid.

Dodo

Mohanna van den Kroonenberg
De Vier Windstreken
€ 14,99

11+

Tijdens het voorstelrondje in de brugklas stekt de stotterende Dorian bij Do-Do. Als hij vervolgens met school in een museum een opgezette dodo ziet, trekt hij zich terug in een wereld waarin de dodo tot leven komt en alles veilig is. Sterk debuteert, geïnspireerd op Lewis Carrolls motto 'fantasie is het enige wapen in de oorlog tegen de realiteit'.

Films die nergens draaien

Yorick Goldewijk &
Yvonne Lacet (ill.)
Ploegsma, € 18,99

10+

In een bioscoop die oogt als 'een museum voor voorbijgangers', kijkt Cato (12) naar films die nergens anders draaien. Als ze ontdekt dat deze verbonden zijn met haar dode moeder, ontspint zich een magisch-realistisch avontuur over 'de melancholie van dingen die voorbijgaan en de geheimzinnigheid van de dingen die nog gaan komen'.

Verhalen moeten vrij zijn

In de dertigste editie van de Canal Parade tijdens Amsterdam Pride op 1 augustus vaart voor het eerst een Boekenboot mee. In een tijd waarin boeken met LHBTIQ+-thema's ook in Nederland worden aangevallen, is dat belangrijker dan ooit.

Als je eens rondvraagt, vertelt Famke de Vries van de Openbare Bibliotheek Amsterdam (OBA), blijkt er soms meer mogelijk. De bibliotheek dacht er al langer over om mee te varen met de Canal Parade, die jaarlijks honderdduizenden bezoekers naar het centrum van Amsterdam lokt. 'Maar het is organisatorisch en financieel vrij complex om dat voor elkaar te krijgen. In ons eentje lukte dat niet.' En toen stapte er een collega over naar de Koninklijke Bibliotheek. 'Daarom vroeg ik haar of zij kon polsen of de KB aan de botenparade zou willen meedoen. Wat bleek? De KB dacht al langer over meevaren. Toen ik daarop Tamar van Gelder van Stichting Lezen contacteerde, was het daar óók net besproken. En via hun netwerk haakten snel nog meer boekenorganisaties aan.' Zo wordt de Boekenboot opeens gedragen door niet minder dan dertien instellingen. Naast de al genoemde zijn dat: de CPNB, de Schrijverscentrale, het Letterenfonds, de Vereniging Openbare Bibliotheken (VOB), de Groep Algemene Uitgevers, de Schoolschrijver, het Literatuurmuseum/Kinderboekenmuseum, de Taalunie, de Auteursbond en de Koninklijke Boekverkoopersbond.

Waarom willen deze organisaties meedoen aan de Canal Parade?

'Boeken zijn belangrijk voor iederéén. Ze bieden niet alleen een spiegel voor de queercommunity, die herkenning in verhalen kan vinden, maar ook een venster voor mensen buiten deze community, om de ander te leren kennen. Dat vonden we altijd al, maar het is veel prangender geworden om dat uit te dragen.'

Waarom die urgentie?

'Kijk naar het nieuws over *banned books* in de wereld. Dat probleem wordt steeds erger. Ook in Nederland. Van de aanvallen op het Kinderboekenweekgedicht van Pim Lammers, tot de kritiek op de Week van de Lentekriebels: dat boeken over LHBTIQ+-thema's vrijelijk worden verspreid, is niet meer zo vanzelfsprekend als vroeger. Met de boot willen we de mensen langs de kant daar bewust van maken. Het is een statement dat laat zien dat verhalen vrij moeten zijn.'

“ Boeken bieden een venster om de ander te leren kennen

Merkt ook de OBA dit probleem?

'Zeker. Bezoekers verstoppen soms boeken met queer hoofdpersonen om ze onvindbaar te maken.'

Speelde voor de aanvraag ook mee dat Pride Amsterdam dit jaar samenvalt met World Pride?

'Nee. Wel haken we daarop in door te kijken naar goede representatie van de wereld in de breedste zin. Zo varen schrijvers mee uit het hele taalgebied, dus ook uit Vlaanderen en de Cariben.'

Hoe is het gelukt de Boekenboot te laten meedoen? De Canal Parade heeft maar plek voor tachtig boten.

'En er waren geloof ik honderden aanmeldingen. Een ballotagecommissie beoordeelt of jouw organisatie een belangrijke bijdrage kan leveren. We hebben een motivatiebrief geschreven, geschetst hoe de boot er ongeveer uit zal zien en uitgelegd hoe we inspelen op het thema van dit jaar: "Unity". We hadden via de Schrijverscentrale gevraagd of auteurs hun steun wilden uitspreken; binnen twee dagen hadden we meer dan tweehonderd handtekeningen.'

En toen was het afwachten

'Tijdens de kick-off van World Pride, waar de namen van deelnemers bekend werden gemaakt, werden we pas als 76ste genoemd. Dat we er toch bij zaten, zorgde voor een enorme ontlasting bij Tamar en mij.'

En hoe gaat de boot eruitzien?

'We hebben daarvoor een professioneel bedrijf ingehuurd. Samen met een werkgroep van alle organisaties denken we nu [eind mei, red.] nog na over de precieze invulling. In ieder geval werken

we het concept spiegels en vensters uit en zullen we iets doen met *book bans*. We willen graag ook verhalen zelf laten horen, maar door alle versterkte muziek op de grachten is dat meer iets voor de randprogrammering.'

Wat houdt dat in?

'De Canal Parade begint op het Oosterdok, waar de hoofdvestiging van de OBA staat. Daar kunnen we op de dag zelf een kadeparty houden, ook voor iedereen die niet meevaart. Verder zullen we bestaande evenementen vaker organiseren, zoals regenboogvoorleesuurttjes, en veel extra dingen doen: tentoonstellingen, lezingen, talks.'

Dat doet alleen de OBA?

'Niet alle betrokken organisaties maken publieksprogramma's. Het is voor ons makkelijker op te pakken. Maar ook andere instellingen zullen uitpakken, zoals de CPNB die elk jaar vlak voor Pride de prijs voor Regenboogboek van het Jaar uitreikt.'

En wie varen er allemaal mee?

'Ook daar buigt een werkgroep zich over. Afhankelijk van het ontwerp is er plaats voor zo'n honderd mensen. De helft van hen zullen schrijvers zijn, ook omdat zij vaak bekend zijn bij het grote publiek. De anderen vormen een afspiegeling van het brede boekenveld, omdat verhalen niet alleen worden gemaakt, maar ook verspreid, bewaard én verdedigd. En dan kijken we ook nog naar alle letters van LHBTIQ+. Ik ben blij dat ik die moeilijke afweging niet hoeft te maken.' ●

Famke de Vries
(1988) werkt sinds 2017 voor de Openbare Bibliotheek Amsterdam, de laatste drie jaar als adviseur leesbevordering primair onderwijs. Zij is de drijvende kracht achter de Boekenboot.

20 JAAR VOORLEESEXPRESS

Interview
Anne Heinsbroek

“
Ons
doel is
taal-
plezier

De VoorleesExpress bestaat twintig jaar. Initiatiefnemer *Anne Heinsbroek* vertelt hoe haar idee is uitgegroeid tot een programma met landelijke dekking. Al zestigduizend gezinnen zijn in contact gekomen met een vrijwilliger die taalplezier stimuleert. ‘We hebben vooral moeten leren om de lat niet te hoog te leggen.’

Twintig jaar VoorleesExpress betekent feest, maar voor Anne Heinsbroek heeft het jubileum iets dubbels. Samen met de vrijwilligers, gezinnen en collega’s heeft ze in april een mooie reünie gevierd in het Spoorwegmuseum in Utrecht. Maar na twee decennia heeft ze ook besloten dat het genoeg is geweest en maakt ze plaats als directeur. Wat wel blijft, is haar voorleesgezin in Utrecht. Als Heinsbroek bij hen de galerij op komt lopen, staat Ababeel (acht jaar) al te zwaaien in de deuropening. Ze begeleidt Heinsbroek naar binnen en kijkt nieuwsgierig naar wat ze heeft meegenomen. *Pluk en Pluis en de weg naar terug* van Mathilde Stein, een heel dik leesboek. ‘Dat ken ik, dat heeft de meester voorgelezen,’ zegt Ababeel blij. Er zit ook een boek met verhalende moppen in de tas en een taalspelletje. Verwachtingsvol nestelt ze zich op de bank, want als Anne komt, wordt het gezellig.

Pionieren

Heinsbroek begon met de VoorleesExpress in 2006, vlak na haar afstuderen. ‘Samen met mijn zus Marieke zette ik allerlei kleine projecten op in Utrecht. We wilden mensen met elkaar in contact brengen die elkaar anders niet zouden tegenkomen – dat was onze drijfveer. De VoorleesExpress was een van die initiatieven. Ik deelde destijds een huis met een Turkse vriendin, haar familie woonde in de

wijk Kanaleneiland. Ik ben haar neefjes van vier en zes gaan voorlezen, omdat ik zocht naar een leuke manier om contact te maken en we last hadden van een taalbarrière. Dat bleek, na wat geduld, goed te werken. We hadden steeds meer plezier met de boeken en ze gingen steeds meer praten. Toen bedachten we dat dit in andere gezinnen ook een goede manier zou zijn om de taalontwikkeling te stimuleren. Het vinden van andere gezinnen ging stroef in het begin. We moesten echt vertrouwen winnen. Het was pionieren.’

Oranje Fonds

Na die wat moeizame start kreeg de VoorleesExpress vaart. ‘Wat hielp, was dat er een aantal Turkse en Marokkaanse organisaties waren die het een mooi initiatief vonden en het met hun achterban deelden,’ vertelt ze verder. ‘We groeiden die eerste jaren snel en kregen veel media-aandacht. Van allerlei kanten kregen we ondersteuning, bijvoorbeeld vanuit de ‘Regeling integratie en contact’, die viel onder minister Rita Verdonk van Integratie. En we hebben het geluk gehad dat we konden meedoen in het Oranje Fonds Groeiprogramma. Zo konden we investeren in leiderschap en professionalisering. Maar op een gegeven moment bleek het niet meer houdbaar om de organisatie met incidentele subsidies te financieren. Toen hebben we besloten er een

franchisemodel van te maken. Alle afnemers, de bibliotheken en welzijnsorganisaties die de VoorleesExpress uitvoeren, betalen een vergoeding. Zij hebben een lokaal netwerk en kunnen het project zelf uitrollen. Wij voorzien ze van materialen, ondersteuning en kennis.'

Twintig sessies

De VoorleesExpress is na twintig jaar een begrip. Jaarlijks komen zo'n vijfduizend gezinnen die ondersteuning kunnen gebruiken op het gebied van taal binnen via een intermediair van school, de bibliotheek of de peuterspeelzaal. 'We zijn operationeel in zevenhonderd plaatsen,' vertelt Heinsbroek. 'Ouders die meedoen, stemmen erin toe dat er twintig weken een vrijwilliger bij hen thuis komt om voor te lezen of taalspelletjes te doen. Dat gaat via een vast model, de vrijwilligers krijgen informatie via een app. De eerste stap is kennismaken en aftasten hoe de gezinssituatie is. Welke talen worden er gesproken, wat doen de ouders thuis al? Vervolgens ga je op zoek naar haakjes: welke boeken sluiten aan, hoe past taal in het gezin?'

DoorleesExpress

Als directeur was Heinsbroek met haar collega's belast met de organisatorische kant: de landelijke bewijsvoering, het onderzoek, het maken van materialen, het matching-systeem waarmee het project lokaal georganiseerd kan worden. 'Dan moet je oppassen dat je de feeling met de praktijk niet verliest,' zegt ze. 'Daarom ben ik regelmatig actief als vrijwilliger. Het is belangrijk dat je blijft aanvoelen wat er nodig is en waar het wringt.' Zo kwam ze vijf jaar geleden voor het eerst in contact met het gezin van moeder Hadeel. Het was de eerste lockdown, dochter Ababeel was toen drie. Een sombere winter waarin weinig mocht en het gezin het moeilijk had, herinnert Heinsbroek zich. Voorjaar 2026 is ze met een nieuwe bezoeksysteem gestart via de DoorleesExpress, een vervolginiatief dat is bedoeld voor gezinnen met kinderen van acht tot twaalf jaar.

Woordenschat

Ababeel is geboren in Irak en spreekt thuis Arabisch met haar moeder. Later wil ze

astronaut worden, vertelt ze, want ze houdt veel van de maan en de sterren. Ze leest het liefst grappige verhalen die een beetje spannend zijn. 'Maar soms weet ik niet alle woorden, dat vind ik vervelend. Dan vraag ik het aan de juf of meester. Of ik schrijf het thuis in mijn schift.' Anne wijst op een zwarte map met stickers. 'We noemen dat "de woordenschat",' legt ze uit. 'Soms zitten er heel moeilijke woorden tussen, dan gaan we samen op zoek naar de betekenis.' Heinsbroek heeft laatst ook geholpen met het maken van een spreekbeurt. 'Wil je hem zien?' vraagt Ababeel enthousiast. Ze pakt de laptop en begint haar PowerPoint over capibara's voor te lezen. Naast de tekst heeft ze grappige foto's, filmpjes en gifjes ingevoegd. Intussen zet Hadeel de tafel vol zelfgemaakte lekkernijen: pizza, cake, spinaziebroodjes. 'Dit gezin is een cadeautje,' zegt Heinsbroek als ze weer buiten staan. 'Ze zijn zo betrokken en lief, ik word er altijd heel blij van!'

De rol van ouders

Zo vanzelfsprekend gaat het natuurlijk niet altijd. In twintig jaar heeft Heinsbroek met haar organisatie vooral geleerd dat je de lat niet te hoog moet leggen. 'We zijn ooit begonnen vanuit het idee: we introduceren het voorleesritueel, dan kunnen ouders dat overnemen. In de loop der jaren hebben we ontdekt dat je je beter kunt richten op taalplezier in het algemeen. We zien veel gezinnen waar weinig met kinderen wordt gepraat en waar de communicatie vooral directief is. Met zo'n opvoeding is de stap naar gezellig interactief voorlezen haast niet te nemen. Dan is er eerst een kleinere stap nodig naar gewoon met elkaar praten en proberen daar meer diepgang in te krijgen. Je ziet vaak dat ouders onzeker zijn. Ze denken: ik spreek de taal niet, ik kan mijn kind niet helpen. Op school of op het consultatiebureau krijgen ze te horen wat ze allemaal moeten doen, of waar hun kind in achterblijft. Dat voert de druk nog verder op. Het zou beter zijn als alle organisaties zouden samenwerken om eenzelfde verhaal te vertellen: dat je als ouder een rol kunt spelen in de taalontwikkeling en dat je op je eigen manier iets kunt toevoegen.' ●

“
Je ziet vaak dat ouders onzeker zijn

Taal begint thuis

De VoorleesExpress heeft een website waar je je kunt aanmelden als vrijwilliger. Daarnaast is er ook een website voor ouders: taalbeginthuis.nl. Daar zijn taalspelletjes te vinden, links naar luisterboeken van de online bibliotheek, voorleesfilmpjes voor ouders en digitale prentenboeken in verschillende talen. voorleesexpress.nl

Kinderboekenweek

'Spot aan!' is het thema van de Kinderboekenweek, die op 30 september van start gaat en duurt tot en met 11 oktober 2026. Het prentenboek van de Kinderboekenweek wordt gemaakt door Harmen van Straaten. Met **Herrie in de tent** viert hij zijn veertigjarig jubileum als auteur en illustrator. Milouska Meulens is de auteur van het Kinderboekenweek-geschenk **Terug naar de schoenenboom**.

Ze schreef een verhaal over Leon, die elke zomer het eiland bezoekt waar zijn oma woont. Daar ontdekt hij dat de vertelavonden bij de schoenenboom stilvallen. Samen met zijn buurmeisje probeert hij de verhalen van het eiland in leven te houden, voor ze wegwaaien. Het geschenk is geïllustreerd door Hedy Tjin. De thematitels voor de Kinderboekenweek zijn te vinden op kinderboekenweek.nl

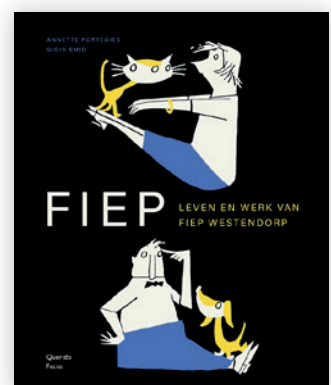

In CODA in Apeldoorn is een tentoonstelling te zien rondom het werk van Thé Tjong-Khing. 'Kroon op de taart!' draait om verhalen vertellen en beleven en biedt veel activiteiten voor kinderen. Zo staat midden in de ruimte een dikke boom met bankjes waarop je kunt neerploffen om een boek te lezen. In 'Cinema Khing' kun je een storyboard

maken, een filmkaartje ontwerpen of een portret van jezelf tekenen. Of je kunt je eigen tekening tot leven brengen op een levensgroot scherm. Bij de expositie is ook een *Tekenboek*, waarmee je een creatieve tekenreis maakt door de werelden van Thé Tjong-Khing. De expositie is te zien tot en met 25 oktober 2026. Coda.nl

Fiep

Haar werk is nog steeds bekend, maar tijdens haar leven bleef Fiep Westendorp (1916-2004) zelf het liefst op de achtergrond. Generaties kinderen groeiden op met haar tekeningen van Jip en Janneke, Otje en Pluk van de Petteflet. Dat ze ook muurschilderingen, tijdschriftillustraties en boekomslagen voor volwassenen maakte, is minder bekend. Aan de hand van haar omvangrijke oeuvre laten Annette Portegies en Gioia Smid in *Fiep. Leven en werk van Fiep Westendorp* (Querido) zien hoe zij haar talent ontdekte, de kunstacademie volgde, geïnspireerd raakte en met vallen en opstaan haar ambitie najoeg. Met bijdragen van onder meer Saskia de Bodt, Christien Brinkgreve, Hedy d'Ancona, Marlene Dumas, Hans den Hartog Jager, Jan Jutte, Ted van Lieshout, Nicolien Mizee, Bart Moeyaert, Annet Schaap, Joost Swarte en Annejet van der Zijl. Van 19 juni tot en met 13 september toont het Rijksmuseum in Amsterdam 150 tekeningen en schetsen van Fiep Westendorp.

GEEF EEN PRENTENBOEK CADEAU!

Bijna gevonden! van Miriam Bos is het prentenboek van de campagne 'Geef een boek cadeau!' en is in de boekwinkel te koop voor slechts € 2,99 zolang de voorraad strekt. Bos voert daarin haar geliefde personages op: de tegenpolen en beste vriendjes vos August en eekhoorn Suus. Eerder speelden zij de hoofdrol in onder meer **Help! Een verrassing!**, het Prentenboek van het Jaar 2024. 'Geef een boek cadeau' heeft tot doel om het boekenbezit onder jonge lezers te bevorderen. Sinds dit jaar worden de boeken in opdracht gemaakt door Nederlandse schrijvers en illustratoren. Bos woont en werkt in Apeldoorn. geefeenboekcadeau.nl

Nieuwe Tomke in Friesland

Het stripfiguurtje Tomke was meer dan dertig jaar het gezicht van een Fries taalstimuleringsprogramma voor peuters. Nadat tekenaar Luuk Klazenga in 2024 overleed, verdween het van de televisie. Begin dit jaar introduceerde Taalplan Frysk twee nieuwe personages: Tys en Teske, die worden getekend door Willemke Brouwer uit Joure. 'Teske is de wat stoerdere van de twee, en wat roekelozer dan Tys,' vertelde Brouwer bij de bekendmaking aan de NOS. 'Tys is voorzichtiger. Hij heeft een knuffeltje dat Romke heet. Dat is een knipoog naar Tomke, want zo heette diens hondje ook.' Elk jaar verschijnt tijdens de Friese Voorleesdagen in september een *Tomke*-boekje dat in een grote oplage aan ouders met peuters en kleuters in Friesland wordt uitgedeeld. De afgelopen jaren is er veel geïnvesteerd in het behoud van het Fries. Ongeveer de helft van de Friese ouders zegt dankzij Tomke meer te zijn gaan voorlezen in het Fries. Lezen.nl/onderzoek

WINNAARS van de LEESPLUIM

MAART

Terwijl de mensen snurken, woelen en dromen, sluipt Kat door de nacht. Ze trip-pelt langs de dieren in het bos, ziet hoe politieagenten druk zijn met boeven vangen en hoe er in een stal een veulentje wordt geboren. **De nacht is van kat** is een beeldschoon prentenboek van Yoko Heiligers, waarin de nachtkleuren steeds veranderen. Achterin staan leuke nacht-weetjes (Lannoo, 5+).

APRIL

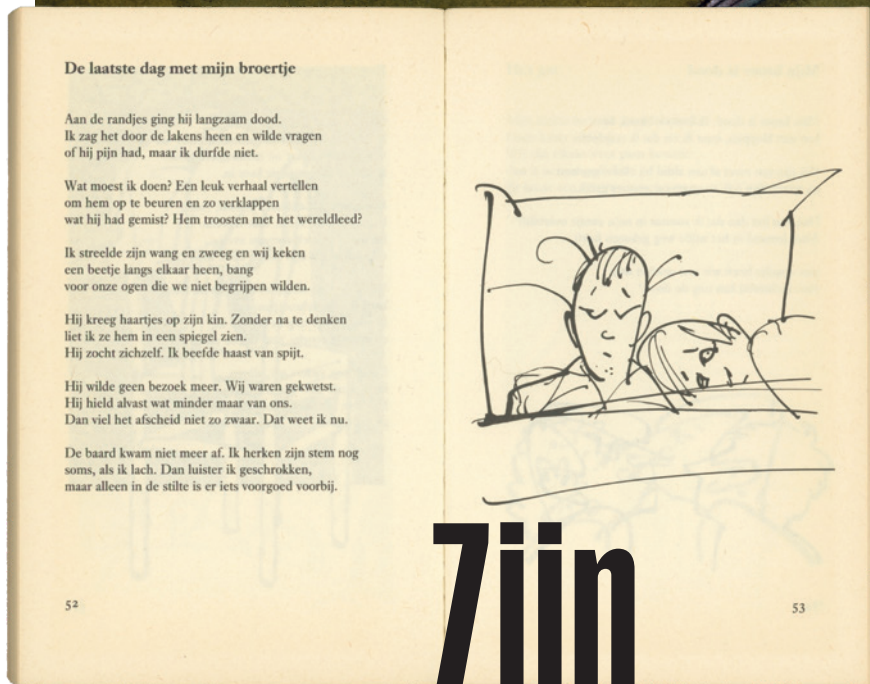
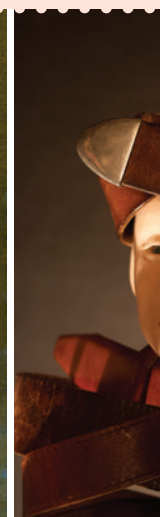
De grootste reis ooit van Loes Riphagen begint met het optillen van een steen. De kriebeldiertjes die eronder wonen zijn plotseling dakloos. Gelukkig weet Worm een nieuwe plek. Dus gaan ze met z'n allen op pad en trotseren ze gevaren, obstakels en verrassingen. De leukste verrassing wacht achterin: ineens zie je dat de hele reis zich maar in een klein hoekje van de tuin afspeelt (Gottmer, 3+).

MEI

Lieve uit **Een bijzonder bolletje wol** van Beatrice Alemagna wil voor haar moeder het allermooiste cadeau vinden. Iets bijzonders. Iets molligs, harigs, wolligs, bolligs en kleins. Dus gaat ze op pad en verzamelt onderweg allerlei voorwerpen. 'Een verrassend en fantasierijk prentenboek dat kinderen uitdaagt om anders te kijken en te denken,' schrijft de jury (vertaald door Bette Westera, Boycott, 5+).

SCHRIJVERS JUBILEUM

Ted van Lieshout

Zijn eigen gang

Om zijn zeventigste verjaardag en schrijversjubileum te vieren, heeft **Ted van Lieshout** een overzicht samengesteld van zijn beeldend werk. Maar *Wat heb jij gedaan om mij gelukkig te maken?* is veel meer. 'Ik wil boeken blijven maken die een noodzaak hebben in de vorm of de inhoud.'

Het is feest! Dubbel feest zelfs. Ted van Lieshout is zeventig jaar geworden én hij debuteerde veertig jaar geleden met de jeugdroman *Raafs Reizend Theater*, waarna hij onafgebroken poëziebundels, romans, non-fictie over kunst, prentenboeken en meer publiceerde voor kinderen en volwassenen. Vaak is hij daarvoor bekroond. Van de Gouden Griffel tot de Deutscher Jugendliteraturpreis en de Zilveren Zoen, hij kreeg ze allemaal. Van Lieshout zou Van Lieshout niet zijn als hij niet iets bijzonders van de jubilea had gemaakt. Ter gelegenheid daarvan publiceerde hij onlangs *Wat heb jij gedaan om mij gelukkig te maken?*. In deze baksteen – 2038 gram zwaar – is al

Tekst Maarten Dessing **Illustraties** Ted van Lieshout

zijn beeldend werk tentoongesteld. Maar hij heeft er zo veel gedichten in opgenomen dat het ook een poëziebloemlezing is. En met de dialoog die hij met zijn zeventienjarige zelf voert, heeft hij zijn memoires geschreven.

Verhaallijn

‘Ik vond dat mijn beeldend werk rommelig in mijn carrière zit verstopt,’ vertelt hij in zijn appartement boven in een oud Amsterdams pakhuis. ‘Het leek me fijn een overzicht te maken en zo de ontwikkeling te laten zien. Kon ik gelijk ook een beetje mijn archief opruimen. Ik ben op een leeftijd gekomen dat ik moet nadenken over de vraag: wat als ik straks niet meer de trap op kan? Wat moet ik dan met al die tekeningen, schetsen, foto’s?

Maar hoe kon ik een kunstboek maken dat ook interessant is voor mensen die niet idolaat zijn van mijn beeldend werk? Normale kunstboeken laten werk van Rembrandt of Michelangelo zien. Zo’n grote kunstenaar ben ik niet. Althans, ik vind dat misschien zelf wel, maar ik sta niet zo bekend. Een verhaallijn leek me daarom onontbeerlijk: mijn oude ik en mijn huidige ik die samen werken uitkiezen voor de tentoonstelling waarvoor ik werd uitgenodigd.’

Kunstobjecten

Dat Van Lieshout weinig roem geniet als beeldend kunstenaar, is best te verklaren. Nadat hij in het begin van zijn carrière tekeningen voor kranten en boekomslagen had gemaakt, koos hij er vanaf zijn debuut radicaal voor alleen nog illustraties bij zijn eigen teksten te maken. Zo werd nooit het zoeklicht gericht op zijn beeldend werk als iets wat op zichzelf stond. Het stond altijd een beetje in de schaduw van zijn teksten. En dat terwijl het beeldende aspect steeds eigenzinniger werd. Omdat hij ook de vormgeving van zijn eigen boeken verzorgt, en daarin steeds vaardiger werd nadat hij allerlei software in de vingers kreeg – van InDesign tot AI –, werden zijn boeken steeds meer kunstobjecten. Een hoogtepunt is het tweeluik *Ze gaan er met je neus vandoor* (2018) en *De gemene moord op Muggemietje* (2020), waarin de tekst, respectievelijk het boek zelf een rol in het verhaal krijgt. Maar exposities? Die waren er maar spaarzaam. Prijzen, voor de bestverzorgde boeken, al helemaal niet. ‘Ook bij subsidieaanvragen ving ik bot,’ vult Van Lieshout aan. ‘Ik word niet erkend

als beeldend kunstenaar en vormgever. Waarom? Omdat ik voor kinderen werk. Die Van Lieshout, denken ze, maakt plaatjes in kinderboeken. “O, dat is maar een illustrator.” Eigenlijk geldt hetzelfde als schrijver. Omdat ik niet op het lijstje schrijvers voor volwassenen sta, tel ik niet mee.’

Einzelgänger

Toch wil hij zichzelf absoluut niet veronachtzaamd noemen. ‘In mijn eigen kleine kantlijn heb ik altijd mijn gang kunnen gaan en me zo kunnen ontplooiën. Dat is het grote voordeel geweest. Illustratoren worden ingehuurd om steeds precies hetzelfde soort werk te maken. Uitgevers verwachten dat van hen. Maar ik kreeg van uitgevers altijd alle ruimte om te maken wat ik wilde. Ook als dat iets heel anders was. Daar ben ik ze echt dankbaar voor.’ Als einzelgänger had hij ook niet anders kunnen werken. Voorstellen om een deel te maken in een serie sloeg hij niet voor niets altijd af. ‘En als ik toch samenwerkte, pakte het lang niet altijd uit zoals ik wilde. Ook als ik de muziek van een groot componist als Harry Bannink hoorde bij de liedjes die ik schreef voor *Sesamstraat* en *Het Klokhuis*, dacht ik weleens: zó had ik het eigenlijk niet gevoeld, had ik het zelf maar gemaakt. En liefst ook nog zelf gezongen.’

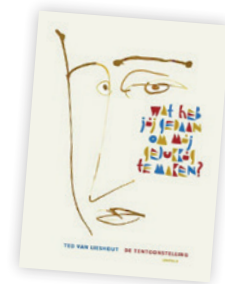
Het lot van boeken

Door de nauwe samensmelting van beeld en tekst is *Wat heb jij gedaan om mijn gelukkig te maken?* óók een bibliografie van Van Lieshouts oeuvre. Bij bijna elke titel vertelt hij over de omstandigheden waarin die is ontstaan, de artistieke ambitie, de weerklank die het vond. Zo is het alsof je titels als *Mijn botjes zijn bekleed met deftig vel* (1990), *Begin een torentje van niets* (1994) of *Onder mijn matras de erwt* (2017) kunt doorbladeren – ook als je die niet in bezit hebt. Want dat is het lot van boeken. Waar beeldende kunst langdurig in musea op zaal kan staan, verdwijnen ze na enkele jaren uit boekhandels en bibliotheken. ‘Eigenlijk heeft alleen *Gebr.* de tijd echt doorstaan,’ zegt Van Lieshout. ‘Dat is nu al dertig jaar in druk. Toen ik begon met schrijven dacht ik: nu blijf ik voor eeuwig bestaan. Maar je komt er heel snel achter dat dat niet het geval is. Ik heb me er ook snel bij neergelegd dat boeken uiteindelijk alleen in de KB bewaard blijven.’

In dit overzicht komen sommige titels er wat bekaaid vanaf. Denk aan Van Lieshouts romans voor volwassenen als *Mijn meneer* (2012), die geen beeld bevatten. En aan zijn grootste commerciële succes: de *Boer Boris*-prentenboeken, die nu eenmaal door iemand anders zijn geïllustreerd – Philip Hopman. ‘Die boeken zijn wel erg belangrijk voor me, hoor. *Boer Boris* maakt me heel gelukkig. En niet alleen omdat ik daardoor onbezorgd kan leven. Die teksten schrijf ik met zoveel plezier.’

Reputatie hooghouden

Sluit Van Lieshout met dit overzichtsboek ook een oeuvre af? Een beetje wel, erkent hij. ‘Zolang ik leef, werk ik door. Ik ben met een volgend boek al in een redelijk ver stadium. Maar ik moet zeggen dat de urgentie om dat boek te maken aanmerkelijk minder is. Ik wil niet alléén maar boeken als *Boer Boris* schrijven. Dan is het zoals een ander na zijn pensioen alleen nog in de tuin schoffelt. Ik wil ook boeken blijven maken die een noodzaak hebben in de vorm of in de inhoud.’ En nee, dat gemis aan urgentie komt niet door het feit dat hij uitgeschreven zou zijn over zijn grootste thema’s: het seksueel misbruik dat hij meemaakte als jonge tiener en de vroege dood van zijn vader en zijn broer. Eerder het tegendeel. ‘Juist omdat ik een soort expert over seksueel misbruik ben geworden, ontdek ik nog steeds nuances die ik wil uitdiepen. Ook mijn nieuwe boek gaat weer over een ander aspect hiervan.’ Alleen: ‘In de uitvoering zoek ik nog naar iets,’ zegt hij. Want met zoveel nominaties en prijzen op zijn naam, wil hij natuurlijk wel zijn reputatie hooghouden. ‘Ik heb mijn hele leven willen laten zien dat ik de moeite waard ben. Dan moet je wel met iets komen wat echt bijzonder is. Dáárom heb ik me ook durven ontwikkelen van de schijflijst die ik was op de kunstacademie, tot de kunstenaar en schrijver die ik nu ben. Lees het allemaal maar na in *Wat heb jij gedaan om mij gelukkig te maken?*!’ ●

KAKKERLAKKEN OP ZOEK NAAR GELUK

Foto: Annemarie Terhell

De Italiaanse Davide Morosinotto schrijft spannende avonturenverhalen over geschiedenis. Voor de promotie van *De legendarische schat van Hell Gate*, een heel dik boek in de vorm van een lucifersdoos, bezocht hij Nederland.

'*De legendarische schat van Hell Gate* gaat over vijf speurders die zich "de bende van de Kakkerlakken" noemen. Tommy, Mario, Rico, Amy en Lucy zijn echte underdogs met ieder hun eigen achtergrond: Italiaans, Puerto Ricaans, Afro-Amerikaans en Koreaans. Ze zijn arm en hebben allemaal zo hun problemen. Als ze onder

een spoorbrug het lichaam van een dode man vinden, ontdekken ze in zijn sok een lucifersdoosje met een sleutel. Dat is het begin van een speurtocht naar een historische schat, die een kans biedt op een beter leven.'

Hell Gate Bridge

'Het verhaal bestaat uit twee lagen. Je leest over de kinderen die in 1920 aan het speuren slaan. En over Bill Swan, een loods die betrokken is bij de schipbreuk van een schip vol goudstaven tijdens de Amerikaanse Revolutie. Mijn historisch onderzoek begint altijd met boeken. Die zijn zo veel diepgaander dan wat je kunt vinden op internet!

Natuurlijk ben ik ook naar New York City gegaan. Ik wilde alle plekken uit het verhaal in het echt zien: Jefferson Park, de Hell Gate Bridge, de huizen van Italian Harlem. En natuurlijk heb ik The New York Public Library bezocht, die ook in het verhaal voorkomt. Daar zijn honderden boeken en kaarten over die tijd te vinden. Er komen veel personages in het verhaal voor, die worden steeds geïntroduceerd met een document, zoals een paspoort of een verblijfsvergunning. Zo kun je zien dat East Harlem in die tijd een levendige, multiculturele buurt was.'

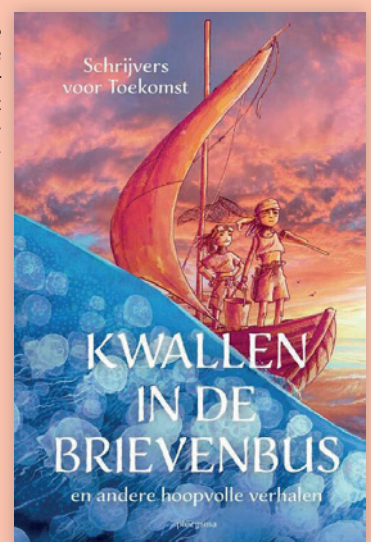
De legendarische schat van Hell Gate
Davide Morosinotto
Pelckmans, € 24,50
11+

KWALLEN IN DE BRIEVENBUS

Het collectief Schrijvers voor Toekomst wil de zorg voor het leven op onze planeet actief verbinden aan literatuur. Dat doen zij door het schrijven en uitwisselen van verhalen over klimaatverandering en het bieden van een perspectief op een duurzame toekomst. Eind mei verscheen een nieuwe verhalenbundel voor de bovenbouw van het basisonderwijs met vijftien

bijdragen over allerlei onderwerpen: klimaatacties met kwallen, protesten tegen *fast fashion*, drones die het weer kunnen regelen, drijvende flats en robots. Onder meer Thijs Goverde, Enne Koens, Matthijs Meeuwse, Milouska Meulens, Annejan Mieras, Marloes Morshuis en Tom Rijpert werkten mee. De illustraties zijn van Sophie Plum.

Kwallen in de brievenbus
Schrijvers voor Toekomst
Ploegsma, € 15,-
10+

ZOEK- LICHTEN

Zoeklichten bij de studie van jeugdliteratuur is een nieuw handboek waarin verschillende auteurs studenten, leerkrachten en leesbegeleiders uitnodigen om met een frisse blik naar jeugdliteratuur te kijken. Daarbij onderscheiden ze verschillende bewegingen: hoe de jeugdliteratuur zelf is veranderd; hoe het politieke, geografische en sociale klimaat auteurs, verhalen en lezers vormt; en hoe het onderzoek naar literatuur is geëvolueerd. Er worden tien thema's verkend: macht; leeftijd; ruimte; het brein; wetenschap; diversiteit; levensverhalen; creatieve

processen; media; en culturele uitwisselingen. Telkens staat de vraag centraal welke rol jeugdboeken kunnen spelen in het denken over deze thema's, aan de hand van voorbeelden. De zes auteurs – Vanessa Joosen, Helma van Lierop-Debrauwer, Suzanne van der Beek, Sara Van den Bossche, Frauke Pauwels en Emma-Louise Silva – zijn allen werkzaam als onderzoeker en universitair docent.

Zoeklichten bij de studie van jeugdliteratuur is gratis te downloaden op de website van Open Press Tilburg University, tiu.trialanderror.org

Ludoq

De Ludoq, de prijs voor het beste filosofische jeugdboek, is dit jaar gewonnen door **Duizend stukjes overal** van Mariska Overman en illustrator Mark Janssen (Kluitman, 10+). Het bekroonde boek gaat over de twaalfjarige Mijs, die haar broer Joes is verloren. Om beter met haar woede en verdriet om te gaan voert ze gesprekken met een rouwbot, een AI-versie van haar broer. Er komen vragen aan de orde als: is een persoon te vervangen door technologie? En

kun je wel genezen van verlies? De publieksprijs van de Ludoq ging naar **Albatros** van Yorick Goldewijk en illustrator Martijn van der Linden (Ploegsma, 12+). In dit spannende verhaal, waarin iedereen plotseling verandert in dieren, behalve hoofdpersonen Abel en Kat, gaat het onder meer over oorlog, de ander, het toeval en de dood. De Ludoq is onderdeel van de Week van de Kinderfilosofie. Zowel proza, poëzie en prentenboeken, als beeldverhalen voor kinderen komen in aanmerking, zolang ze lezers aanzetten tot bespiegelingen over filosofische vraagstukken, of filosofische vragen opwerpen bij de lezers.

weekvandekinderfilosofie.nl

Een rugzak vol stemmetjes

Pieter Koolwijk won met *Een rugzak vol* de Prijs van de Kinderjury in de categorie 10 t/m 12 jaar. Hij vertelt hoe hij op het idee kwam van zijn eerstvolgende leesboek na de *Govert*-trilogie.

Een rugzak vol
Pieter Koolwijk & Linde Faas (ill.)
Lemniscaat,
€ 16,99
10+

'Het idee voor **Een rugzak vol** ontstond toen ik een lezing hield voor leerkrachten. Een juf stak haar hand op en zei: "Jouw boeken zijn zo heftig. Je kunt dat kinderen niet zomaar laten lezen!" Ik was het daar niet mee eens. "Kinderen kunnen zo veel meer hebben dan wij als volwassenen denken. Ik zie het zo: we dragen allemaal een rugzak. Alles wat we meemaken, gaat erin. Die van ons zit heel vol, maar die van kinderen niet.

Daarom koppelen ze wat ze lezen nog veel minder aan hun eigen ervaringen." Terwijl ik dat zei, zag ik ineens een beeld voor me van een jongen met een veel te grote rugzak met allemaal riempjes, en dacht: o, dat is mooi! Dat werd Obi. Al schrijvende werden die ervaringen emoties, want dat werkte beter. Wolkje, Druppel, Vlam, Plant en Worm hebben allemaal een stemmetje. En als Obi iets meemaakt, dan groeien ze.'

Absurd

'Dat dit boek genomineerd werd voor de Kinderjury, was een grote eer. Ik had nooit verwacht dat ik zou winnen. Heel eerlijk: de winnaars zijn steeds vaker schrijvers met een grote YouTube-achterban en een enorm bereik. Na de prijsuitreiking hoorde ik dat het maar vier keer is voorgekomen dat een schrijver zowel de Gouden Griffel als de Kinderjury wint. En dat zijn schrijvers die ik vroeger als kind bewonderde: Annie M.G. Schmidt, Jan Terlouw, Thea Beckman. En nu sta ik in dat rijtje! Dat is absurd.'

WINNAAR MEDIATHEEK TROFEE

Eijkhagen College

Janine Koolen (l) en Raffaella Arutjanian

Lezen in het DNA

Met leesbevordering als pijler van een sterk taalbeleid en de mediatheek als kloppend hart van de school, sleepte het Eijkhagen College in Landgraaf de Mediatheek Trofee 2026 in de wacht. 'Lezen zit hier echt in het DNA,' vertelt leescoördinator Janine Koolen. 'Zonder draagvlak en teamwork krijg je dat niet voor elkaar.'

De school, officieel zestig jaar oud, is sinds twee jaar gehuisvest in een nieuwbouwpand aan de rand van het Eikenbos. Strakke witte muren, houten kozijnen en trappen, plus veel lichtinval zorgen voor een uitnodigende, rustige sfeer in het hele gebouw. In de kern, omringd door de talensecties, bevindt zich de mediatheek: ruim 7500 titels verdeeld over twee etages, gerangschikt op thema: #BookTokboeken; Lezen voor de lijst; boeken bij de zaakvakken; boeken over interessegebieden als oorlog, vriendschap, sport; graphic novels; NT2-boeken, en meer. Op een displayzuil met touchscreen kunnen leerlingen online titels zoeken via de Verhalenvinder. Posters van actuele campagnes en projecten hangen op een prikbord, aan een andere muur prijken bedankjes en foto's van schrijvers die op bezoek zijn geweest. De begane grond huisvest een flinke leestafel, tussen de boekenkasten en verrijdbare displays een paar goed geplaatste zitjes en in de hoek een standbeeld van Marcus Aurelius – oftewel 'Chefke', in goed Limburgs.

Wie een rustige werkplek met oplaadpunt nodig heeft, pakt de centrale wenteltrap naar boven. Janine Koolen, een proactieve, bevlogen communicator die is opgeleid tot leescoördinator, zwaait de scepter over al dit moois.

Geen uitleenpraatje

Bij haar aantreden zag Koolen de nodige kansen. 'De collectie stond strak op alfabet, maar was verder weinig zichtbaar, waardoor leerlingen moeite hadden zelf iets leuk te vinden. Ik heb de boel omgegooid en samenwerking gezocht met de gemeente, we werden een Bibliotheek op school (dBos), konden daardoor de collectie aanvullen en met de sectie Nederlands ben ik gaan kijken: hoe kunnen we al onze leerlingen nog meer aan het lezen krijgen?'

Behalve het uitnodigend presenteren van een aanbod met voor ieder wat wils, organiseert het leesteam inmiddels tal van leesprojecten, zowel schoolbreed als klassikaal. Landelijke campagnes worden ingezet in de klas en eigen projecten geïnitieerd. Eén docent Nederlands is ook bestuurslid van de

gemeentelijke bibliotheek, wat de lijnen kort houdt. Alle projecten zijn vastgelegd in een overzichtelijk jaarplan dat regelmatig wordt geëvalueerd en bijgesteld.

Van vlogteam tot leestas

Koolen: 'Ik probeer zoveel mogelijk te kijken vanuit de leerlingen, naar wat hen interesseert en motiveert.' In plaats van op het traditionele uitleenpraatje worden brugklassers nu getraakteerd op een interactief bibliotheekspel ter kennismaking; er is een leesclub, waarvoor Koolen ook Euregionale titels tippt; De Weddenschap, de Literatour, Heel De Klas Leest en World Book Day worden gevierd; jaarlijks vindt de Eijkhagen Leest Week plaats, waarbij de hele school dagelijks aftrapt met een Limburgs leeskwartiertje, en veel meer. Om de leerlingen nog beter te bereiken, stelde Koolen daarnaast een vlogteam samen. Raffaella Arutjnian, een leerling van het tweetalig gymnasium, beheert als leerlingambassadeur het TikTok-kanaal van de bibliotheek. Met groot succes: een vlog over wat er allemaal te doen en te vinden is in de bibliotheek trok maar liefst zeventienduizend

“ Ik kijk zoveel mogelijk vanuit de leerlingen

bezoekers. Arutjnian: 'Leerlingen vinden het leuk om te zien wat er zoal op school gebeurt, al helemaal als zijzelf en docenten ook in beeld komen. Dan gaat het leven en sturen ze het filmpje door.'

De Mediatheek Trofee-cheque ter waarde van duizend euro wil Koolen inzetten om de collectie boeken voor NT2-leerlingen uit te breiden en ouders meer bij het lezen te betrekken. 'Veel ouders komen niet in boekhandels of bibliotheken. Voor komend jaar willen we schooltassen ontwikkelen voor alle brugklassen met een boekenpakket voor thuis, dus ook voor de ouders. Daar kunnen ook anderstalige boeken in zitten. Bij anderstalige kinderen die Nederlands leren, zie je vaak dat hun woordenschat inzakkt. Met aansprekende titels in hun eigen taal – we vragen de leerlingen zelf ook om tips – blijft hun woordenschat beter op niveau. Ze mogen de tas een maand houden, daarna kan die met een andere leerling mee naar huis.'

Draagvlak en slagkracht

Voor zo'n omslag van een weinig zichtbare en dito gebruikte bibliotheek, naar een mediatheek als kloppend hart van de school, is draagvlak en slagkracht nodig. Daarvoor kwam ruimte toen de schoolleiding besloot het taalbeleid te prioriteren, met leesbevordering als een van de pijlers. De wil en de focus waren er, het budget en de menskracht groeiden en belangrijke stappen konden worden gezet. Leescoördinator Koolen werkt nauw samen met taalcoördinator en docent Frans Annebeth Kanis. Het is een samenwerking die misschien niet voor elke school is weggelegd; in elk geval houdt die het taal- en daarmee dus ook het leesbevorderingsbeleid, hoog op de agenda. Kanis: 'Je moet de vinger aan de pols blijven houden: wat heeft de

school nodig, wat moet er nog worden opgezet? Om het beleid en de uitvoering beter te borgen, richten we ons, naast de taalsecties, nu ook op docenten van de zaakvakken. Want neem bijvoorbeeld een biologie-examen: in opzet is dat supertalig. Leerlingen die taal- en leesvaardigheid niet goed in de vingers hebben, kunnen daardoor onderuitgaan, terwijl ze het vak wel snappen. Als docent moet je meer kunnen bieden dan alleen adviseren: lees het nog maar eens goed door. Dit jaar is een aantal zaakvakdocenten gestart met een scholing taalgericht vakonderwijs. Met die extra expertise kunnen ze straks vakoverstijgende leesboeken in hun lessen betrekken, zijn ze beter in staat taalsteun te bieden en aan te reiken wat leerlingen nodig hebben, en kunnen ze collega's inspireren. Zo kunnen die kennis en gerichte aanpak zich als een olievlek in ons onderwijs verspreiden.'

Alle inspanningen werpen hun vruchten af. De uitleencijfers van de mediatheek zijn sterk gestegen en er zijn ook individuele succesverhalen. Zo is een leerling die na een slechte schooltijd van het speciaal onderwijs overstapte naar het Eijkhagen College, sindsdien regelmatig lezend te vinden in de mediatheek. Uiteindelijk werd hij zelfs derde in de voorleeswedstrijd.

Het Eijkhagen College, dat ligt in Parkstad Limburg – een gebied dat, sinds de sluiting van de mijnen halverwege de vorige eeuw, kampt met sociaaleconomische problematiek – is trots op de prijs voor beste mediatheek van het land. Heeft Koolen nog een gouden tip? 'Een mediathecaris moet draagvlak hebben binnen de school, samenwerken met alle secties en zichtbaar zijn,' somt ze nog eens op. 'Een positief ingestelde teamworker. [Lacht] Irritant positief, dat is wat ze weleens van mij zeggen.' ●

Spelen met stomme teksten

Om leerlingen uit de eerste klas van het vmbo en praktijkonderwijs aan het lezen te krijgen, is het van belang de leesangst en leesaversie die ze vaak hebben, serieus te nemen. In Friesland is daarom op twintig scholen gestart met de pilot 'Sloop dit Boek'. Dit vernieuwende leesbevorderingsproject bestaat uit een lessenserie, gekoppeld aan het werkboek *Sloop dit boek, in de naam der wetenschap*. Daarbij gaan leerlingen onder begeleiding van hun vakdocent aan de slag met het (voor)lezen van verschillende tekstsoorten, die gelinkt zijn aan wetenschap en doe-opdrachten.

Zo kunnen ze de stomste/moeilijkste/lelijkste bladzijde uit *Sloop dit boek* scheuren of knippen en ermee knutselen. Het idee erachter: leerlingen mogen met een gerust hart lezen moeilijk en stom vinden, terwijl ze voor de opdrachten de teksten wel zullen moeten lezen. Zo werken ze spelenderwijs aan positieve leeservaringen. 'Sloop dit Boek' is onderdeel van het Fries Leesoffensief, waarbij maatschappelijke organisaties samenwerken om lezen en leesplezier te bevorderen.

fers.nl/slooptditboek

Bulkboekbank en -Bieb

In 1971 lanceerde schrijver-uitgever Theo Knippenberg de zogenaamde Bulkboeken, onder het motto, 'voor een habbekrats literatuur in de klas'. Tegenwoordig legt Knippenberg zich toe op het online beschikbaar maken van literaire teksten voor middelbare scholieren via bulkboek.nl. Deze site is nu uitgebreid met De Bulkboek Verhalenbank, die honderden korte verhalen van topschrijvers bevat. Met behulp van zoektermen kunnen leraren en leerlingen van alle schooltypes in het voortgezet onderwijs schrijvers ontdekken, een eigen smaak ontwikkelen en zo een persoonlijke leeslijst samenstellen.

Daarnaast is Knippenberg een samenwerking aangegaan met BruutTAAL. Deze innovatieve vo-methode Nederlands zorgt ervoor dat de allermooiste Bulkboeken voor het onderwijs beschikbaar blijven in de BulkBoekBieb. Alle titels zijn als pdf te downloaden, uitvoerig ingeleid door deskundigen, rijk geïllustreerd en voorzien van relevante links, videofragmenten en websites. Een bulkboekabonnement kost tussen de € 90,- en € 390,- per jaar, afhankelijk van het aantal leerlingen. Voor scholen die met BruutTAAL werken, is een abonnement gratis.

bulkboek.nl

Van vroeger naar nu

De nieuwe kerndoelen van het literatuuronderwijs schrijven historische letterkunde voor alle onderwijsniveaus voor. Met het vakdidactiekboek *Oude teksten voor jonge lezers* toont Joke Brasser hoe onderbouwleerlingen klassiekers kunnen leren lezen.

Literatuurwetenschapper en docent Nederlands Joke Brasser vindt dat klassiekers een onmisbaar onderdeel zijn van het literatuuronderwijs, ongeacht het onderwijsniveau (zie *Lezen 3*, 2021). In 2020 ontwikkelde Brasser daarom de website klassiekers-indeklas.nl. Daarop beschrijft ze hoe docenten van brugklas tot eindexamenjaar met canonieke werken aan de slag kunnen, aansluitend bij de belevingswereld van leerlingen. Deze lesideeën, en nieuwe lessen en teksten, zijn nu gebundeld in *Oude teksten voor jonge lezers*, 'een doorlopend verhaal over literatuuronderwijs, literaire competentie en de talloze manieren waarop lezen, denken en taal elkaar kunnen versterken'. Het boek begint met *Lampje* (Annet Schaap) om te illustreren hoe eigentijdse (jeugd-)literatuur verbonden is met klassieke teksten. Daarna volgen onder andere hoofdstukken over sprookjes 'als instapintertekstualiteit' en de *Reinaart* als archetypische trickster. Brasser besteedt ook steeds aandacht aan vragen en interpretaties van leerlingen.

Oude teksten voor jonge lezers
Joke Brasser
Kleine Uil Educatief, € 32,50

Verbonden door een boek

Onder het motto 'één klas, één boek' is de CPNB-campagne Heel De Klas Leest (november) uitgebreid naar drie titels in plaats van één. CPNB-woordvoerder Job Jan Altena: 'Er is een grote behoefte om klassikaal een boek te lezen. Er kwamen vragen vanuit het onderwijs of er ook een boek voor groep 5-6 mogelijk was. Aan die behoefte komen we nu tegemoet.' Daarnaast zijn er dit jaar voor het eerst aparte boeken voor groep 7-8 en voor vmbo-klas 1-2 en havo/vwo-1, vertelt Altena, 'omdat het steeds moeilijker werd een titel te vinden die aansluit bij beide doelgroepen'. De titel voor de

bovenbouw en het mbo is dezelfde als die van Heel Nederland Leest (zie pagina 24).

De centrale boeken van Heel De Klas Leest 2026 zijn voor groep 5-6 **Homme en het noodgeval** (2019) van Annejan Mieras (nieuw pleegzusje zet Hommes wereld op zijn kop). Voor groep 7-8 **Ik ben Vincent en ik ben niet bang** (2019) van Enne Koens (overlevingsstrijd van een buitenbeentje). En voor vmbo-klas 1-2 en havo/vwo-klas 1 **Slipjacht** (2022) van Jowi Schmitz (thrillerachtige novelle over eenzellige puber).

Lesmateriaal is beschikbaar vanaf 14 oktober: **onderwijs.cpnb.nl**

Jonge Jury aan de slag

De vijftien lestips voor de Jonge Jury-editie 2026-2027 zijn bekend. De selectie van de tips is in handen van een groep jeugdboekenexperts. Op basis van de criteria variatie, gelaagdheid, leesniveau en geschiktheid voor het maken van de bijbehorende lesbrieven kozen ze de volgende titels: **Albatros** (Yorick Goldewijk, Ploegsma), **De blauwevinvestemster** (Elin Meijnen, Leopold), **De middernachtloper** (Maren Stoffels, Leopold), **De opdracht van Tula** (Robin Raven, Lemniscaat), **De roadtrip** (Khalid Boudou, Moon), **Schaduwtemmer** (Rihana Jamaludin, Blossom Books), **Enkele reis Termeh** (Buddy Tegenbosch, Best of YA|XS), **Gran Balconia** (Derk Visser, Gottmer), **19/91** (Tom Rijpert, Pelckmans), **Het broertje van** (Carlie van Tongeren, Blossom Books), **Het meisje dat er niet mocht zijn** (Wilma Geldof, Luitingh-Sijthoff), **IJsnacht** (Jowi Schmitz, Kluitman), **Prinses zonder erwt** (Astrid Boonstoppel, Blossom Books), **Voor jou alles** (Paulien Weikamp, Querido), **Zusje** (Janneke Schotveld, Querido). Voor de Prijs van de Jonge Jury 2027 kunnen leerlingen naast deze tips ook boeken van de groslijst lezen. Stemmen kan van januari tot mei 2027. jongejury.nl

BURGERSCHAPS ONDERWIJS

in verhalen

“
Iedereen kan
een groot mens
worden

Een boek zette **Jaser Hussein** als tiener op het spoor van zijn roeping als leraar. Als docent burgerschap aan het ROC Nijmegen gebruikt hij nu 'het verhaal' als basis voor zijn lessen over de wereld en de samenleving. Niet zelden is dat een boek.

Tekst Maarten Dassing **Foto** Linda Verweij

Zonder een boek zat hij hier misschien niet. Op het Raayland College in Venray had Jaser Hussein – na twee goede jaren – ‘geen fijne tijd meer’, zoals hij die donkere periode in zijn leven samenvat. Hij werd gepest omdat hij de enige migrant in de klas was. ‘Ik kan me nog goed herinneren dat ik níét naar school ging. Ik spijbelde eigenlijk non-stop, omdat school voor mij niet veilig was.’

En toen was daar opeens een boek van Martin Luther King. ‘Omdat het regende en koud was, ging ik een keer schuilen in de bibliotheek – de enige warme plek in Venray waar je altijd naar binnen kon. Toevallig was het Martin Luther King Week. Omdat er nog geen mobieltjes waren en je een muntje nodig had om op internet te kunnen, pakte ik uit pure verveling een boek van de thematafel.’

Wie vermoedt zo’n prachtig mens?

Er ging een wereld open voor Hussein, die in 1998 op twaalfjarige leeftijd op de vlucht voor de Taliban naar Nederland kwam en de taal snel onder de knie had gekregen. ‘Ik kon gewoon niet meer stoppen met lezen. Hij schreef over de burgerrechtenbeweging in Amerika in de jaren zestig. Maar alles wat hij schreef, was mijn verhaal. Alles wat ik dacht en voelde, stond daar opeens zwart op wit op papier.’

Toen de bibliotheek sloot, werd hij op zijn schouders

getikt. Of hij wilde gaan. 'Ik was geen lid van de bieb, dus kon ik het boek niet meenemen. Maar thuis ging ik gelijk op internet. Ik las van alles. Kwam ook filmpjes tegen: *I have a dream*. Het gekke was dat ik pas later ontdekte dat King was vermoord. Hoe was dat mogelijk? Wie vermoordt zo'n prachtig mens? Ik ging door een rouwproces alsof ik er toen bij was geweest.' Eén citaat in het bijzonder raakte hem. "Iedereen kan een groot mens worden. Niet beroemd, maar groot, want dat wordt bepaald door dienstbaarheid." Dát zette mij aan het denken: wat wilde ik nou met mijn leven? Eerst had ik daar geen antwoord op, maar al gauw wist ik: docent worden. Om het anders te kunnen doen dan mijn docenten, voor alle jongens en meisjes die, zoals ik, niet worden gezien.'

Burgerschap

Inmiddels werkt Hussein alweer ruim tien jaar bij het ROC Nijmegen, de laatste zes jaar als docent burgerschap bij de opleidingen autotechniek en logistiek. 'Het was een lange weg. Van de praktijk-school naar het vmbo-basis, van daar naar het vmbo-t, van daar naar de havo en toen pas naar het hbo. Ik was al 28 toen ik klaar was met de docentenopleiding geschiedenis, maar ik vond daarna snel een baan.'

En wat voor baan. De studenten van vijftien, zestien jaar die automonteur of logistiek medewerker willen worden, legt hij uit, verwachten meestal niet dat ze hun hele opleiding lang één uur in de week burgerschap krijgen. 'Maar als ze eenmaal weten wat het inhoudt, kijken ze er ook echt naar uit.' Dat maakt lesgeven op deze opleiding ontzettend bevredigend. 'Alle onderwerpen uit het curriculum komen voorbij,' somt Hussein op. 'Hoe regel je een zorgverzekering of hoe vraag je studiefinanciering aan? Hoe zorg je voor een gezonde leefstijl? Waarom is veilig seksueel contact belangrijk? Die onderwerpen staan dicht bij hen. Op die leeftijd hebben ze vaak hun eerste baantje. Waarom belasting betalen? vragen ze zich dus af. Daar discussiëren we over.'

Belangrijker nog is de wereld om hen heen. 'Alles wat er in de samenleving gebeurt, komt keihard op hun telefoontjes binnen. Van Andrew Tate tot de oorlog in Gaza. En daar willen ze het in de klas over hebben. Vaak vragen ze al voordat ik binnenkom: ik zag dit of dat op het nieuws, gaan we het daarover hebben? Ze willen hun mening geven en die kunnen beargumenteren.'

'Mijn taak,' vindt Hussein, 'is het om hun te leren zich een eigen mening te vormen. Vaak hebben ze de mening van hun ouders overgenomen, die past bij hun religieuze of culturele achtergrond, of die hun door algoritmes wordt opgedrongen. Ik zeg: ga op onderzoek uit, praat daarover met elkaar. Niet om bepaalde ideeën op te dringen, maar om hen hun mening te laten onderbouwen.'

Boekenkast

De basis van zijn lessen is altijd 'een verhaal', zoals hij het noemt. Dat kan overal over gaan en overal vandaan komen. Zo vertelt hij elk jaar de geschiedenis van Helena, een Joods meisje dat tijdens de oorlog in Auschwitz terecht komt, en dat hij zelf tijdens zijn opleiding van een docent had gehoord. Maar hij speurt ook van alles op in boeken, tijdschriften, op internet. 'Als er iets in de samenleving gebeurt, zoek ik daar een verhaal bij. Ik toon een foto van de hoofdpersoon op het bord en vertel diens geschiedenis. Belangrijk is dat ik het zelf vertel. Soms haal ik een verhaal van sociale media, maar als ik het filmpje laat zien, gaat de aandacht van studenten alle kanten op. Als ik het zélf vertel, heb ik ze. Al ben ik een halfuur aan het woord, de aandacht is enorm.'

Vervolgens krijgen de studenten de opdracht op onderzoek uit te gaan. Mede daarom staat er in zijn lokaal een grote boekenkast. Net als de kleinere boekenkast bij de hoofdingang is dat een initiatief van zijn collega die Nederlands geeft. Hussein is er erg blij mee. 'Ik laat ze ook altijd zien uit welke boeken mijn verhalen komen of welke boeken bij het onderwerp passen.'

Rijke pa, arme pa

Die kast werkt heel stimulerend. 'Het belangrijkste is dat er geen enkele drempel is. De boeken staan daar, iedereen kan ze pakken en meenemen. Er is geen uitleensysteem. Er staan dan ook veel titels die bij hun interesse passen. Over Formule 1. Thrillers. Veel boeken ook over rijk worden. De jongeren die hier zitten, denken vaak aan het opzetten van een eigen bedrijf later.' Hij merkt dan ook dat er meer en meer wordt gelezen 'Ik zie steeds vaker naast hun laptop een boek op tafel liggen. Ook boeken die niet in de kast staan en die ze ergens anders vandaan hebben gehaald. Met het team hebben we afgesproken dat we dat altijd positief benaderen. Dus: interesse tonen. Hé, wat lees je daar? Waar gaat het over? We praten er altijd over.'

Zo volgt Hussein óók de leestips van zijn studenten. Een voorbeeld is *Rijke pa, arme pa* van Robert T. Kiyosaki. 'Ook een boek over ondernemen en rijk worden. Toen ik merkte hoe interessant ze dat vonden, heb ik het gelezen en er met leerlingen over gepraat. We hebben een klein budget om boeken te kopen. Toen hebben we zelfs drie exemplaren aangeschaft. Iederéén wil het lezen.'

Zouden Hussein's leerlingen dus gegrepen kunnen worden door een boek dat hun de weg wijst naar een toekomst? Zoals hijzelf ooit door het boek van Martin Luther King? Het is absoluut niet uit te sluiten. ●

“
Alles wat
Martin Luther King
schreef, was mijn
verhaal

Jaser Hussein (1986) is docent burgerschap bij de opleidingen autotechniek en logistiek aan het ROC Nijmegen. Hij leest niet meer zoveel als hij deed als kind. 'Toen las ik ook om mijn woordenschat te verbeteren. Nu doe ik het alleen voor mijn plezier. Geen zware literatuur dus, maar wat ik plezierboeken noem. Stephen King en zo.'

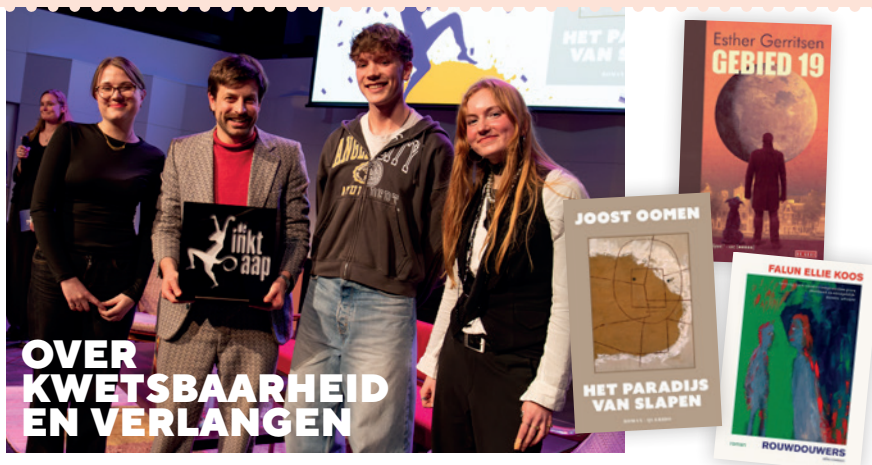

Allemaal aan *Het diner*

Het diner (2009) van Herman Koch staat centraal tijdens de 21ste editie van de bibliotheekcampagne Heel Nederland Leest. De wereldberoemde roman die in 42 talen is vertaald, is verfilmd en wekenlang op de bestsellerlijst van *The New York Times* stond, is de hele maand november gratis op te halen in de bibliotheek. Het verhaal over twee ouderparen wier loyaliteit wordt beproefd wanneer blijkt dat hun kinderen een misdaad hebben begaan, staat ook centraal in het nieuwe boekenprogramma *De Nationale Leesmarathon* van de VPRO dat op 8 november live wordt uitgezonden. Daarin lezen prominenten *Het diner* voor. De Nationale Leesmarathon sluit zodoende aan bij het doel van de bibliotheekcampagne om heel Nederland te verbinden door hetzelfde boek te lezen. *Het diner* is ook de titel voor Heel De Klas Leest, voor de bovenbouw van het vo en het mbo.

cpnb.nl/campagnes

OVER KWETSBAARHEID EN VERLANGEN

Schrijver en dichter Joost Oomen (1990) heeft de literaire jongerenprijs De Inktaap 2026 gewonnen. Zijn bitterzoete roman **Het paradijs van slapen** (Querido), over euthanasie en de schoonheid van het leven, kreeg de meeste stemmen van bovenbouwleerlingen van het voortgezet onderwijs (havo en vwo). 'De eigenzinnige personages voelden geloofwaardig menselijk aan, en hun ervaringen nodigden ons uit om na te denken over kwetsbaar-

heid en verlangen,' zeiden de jonge juryleden. Ook **Gebied 19** van Esther Gerritsen (De Geus) en **Rouwdouwers** van Falun Ellie Koos (Atlas Contact) waren genomineerd. Voor de nominaties kiezen docenten vanuit het hele land drie boeken uit de shortlists van de BNG Bank Literatuurprijs, de Boekenboek Literatuurprijs en de Libris Literatuurprijs.

inktaap.nl

Middeleeuws vrouwenlied

Docent Nederlands Else Boer schreef met *Halewijn* een moderne hertelling van het middeleeuwse lied van de heer Halewijn. Het is een zinderend verhaal over macht en misleiding, en twee vrouwen die hun eigen verhaal moeten vormen. Wat is de aantrekkingskracht van het Halewijnlied? En wat maakt het geschikt voor het onderwijs?

Boer: 'Dit lied is een zogenaamd vrouwenlied: het werd vooral gezongen door vrouwen, maar heeft ook een vrouw als hoofdpersonage. In de Nederlandse verhalen uit de middeleeuwen is dat vrij uniek. Meestal komt er een ridder om de jonkvrouw te redden, maar in dit verhaal lost de koningsdochter het zelf op: ze gaat het bos in om Halewijn, de vrouwenmoordenaar die zich daar schuilhoudt, te verslaan. Dat vond ik een mooi gegeven voor een roman.

In dit boek maken leerlingen kennis met onze verhalencultuur. Ze leren niet alleen iets over de middeleeuwen, maar ook over hoe verhalen ontstonden.

Daarnaast is het spannend: twee hoofdpersonages gaan op onderzoek uit nadat er jonge vrouwen verdwijnen in het bos. De vraag die centraal staat: wie of wat is Halewijn?

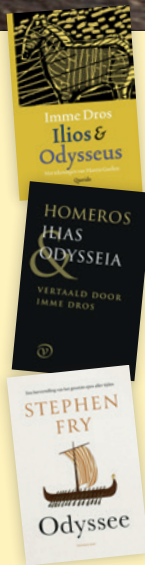
Ik heb een reeks van drie lessen ontworpen, waarin leerlingen leren in welke context het **Halewijnlied** is ontstaan. In de lessen vergelijken ze het lied met andere verhalen, zoals het Bijbelverhaal "Judith", de mythe van "Agamemnon en Clytemnestra", maar ook het sprookje van "Blauwbaard". Verschillende motieven komen telkens terug. Verhalen ontstonden dan ook niet op zichzelf, maar elementen werden doorgegeven en hergebruikt. Door de lessen krijgen leerlingen daarin inzicht.'

Voor lesmateriaal, zie elsedeboer.com

THE ODYSSEY: KIJKEN EN LEZEN

16 juli gaat de langverwachte verfilming van Homerus' *Odyssee*, **The Odyssey** in première. Om het avonturenepos over de omzwervingen van de Griekse held Odysseus na het veroveren van Troje vast te leggen, filmde regisseur Christopher Nolan rondom en op de Middellandse Zee, en in Schotland, IJsland en de Sahara; cameraman Hoyte van Hoytema verbruikte wel 609 kilometer aan filmrol. Matt Damon speelt Odysseus, Tom Holland zijn zoon Telemachus en Anne Hathaway zijn echtgenote Penelope. Een goede aanleiding voor (her)lezing van een van de meest gewaardeerde verhalen ooit.

Drie tips:

Ilios & Odysseus, Imme Dros & Harrie Geelen (ill.), Querido, € 24,99

Onbetwist de mooiste jeugdversie. Bij Dros klinkt proza als poëzie: haar Odysseus is een held van mythische omvang die betovert met woorden, zinnen en klank.

Ilios & Odysseia, Imme Dros, Uitgeverij Van Oorschot, € 39,50

Dros' accurate volwassenenvertaling is een meesterstuk dat vlot leest en spreektaal suggereert, terwijl het toch hexameters zijn.

Odyssee, Stephen Fry, vertaling Pon Ruiter; Henny Corver; Frits van der Waal; Ineke van den Elskamp, Thomas Rap, € 24,99

De Britse acteur, komiek en schrijver toont zich een eloquente, geestige verteller met zijn frisse, eigentijdse toon.

Extra tip: in het Leidse Rijksmuseum van Oudheden zijn dit jaar doorlopend activiteiten (rmo.nl) rondom **De Odyssee**, onder de naam 'Odysseus & Penelope; van klassiek verhaal tot hedendaagse inspiratiebron'.

Een schooljaar inspiratie

Auteurs Simone Atangana Bekono, Harmen van Liemt en Maren Stoffels schrijven dit jaar een kort verhaal voor **3PAK**, het geschenk voor de jongerencampagne Goed Verhaal, die de hele maand september duurt. De verhalenbundel wordt vanaf september uitgedeeld op middelbare scholen en in boekhandels en bibliotheken. Goed Verhaal bestaat sinds september 2025 en is een doorontwikkeling van de Boekenweek van Jongeren. Doel van de campagne is om leerlingen aan het begin van het schooljaar te stimuleren op zoek te gaan naar aansprekende boeken. Daartoe worden in september niet alleen de 3PAK-bundels verspreid, ook worden de winnaars bekendgemaakt van het

Beste Boek voor Jongeren in de categorie oorspronkelijk Nederlandstalig en de categorie vertaald. De prijs wordt uitgereikt tijdens Boekfest, de opening van het nieuwe boekenseizoen die ILFU eind september organiseert. De campagnevormt dit jaar ook de start van een heel schooljaar aandacht voor boeken via de bibliotheek en Hebban in de Klas, het gratis platform voor leesinspiratie voor het voortgezet onderwijs. Onder de campagne-naam Goed Verhaal worden lees- en leestips gegeven die aansluiten bij de CPNB-campagnes in de rest van het jaar.

onderwijs.cpnb.nl/campagnes;
hebbanindeklas.nl/goed-verhaal

VAKANTIE LEZEN

De zomerweken staan voor de deur – de perfecte tijd om vanaf het strand, het balkon, in de hangmat of de tuin af te reizen naar denkbeeldige werelden. Een paar (voor)leestips om ook zelf van te genieten en volwassen vakantieliteratuur om op te kauwen.

Tekst Eva Gerrits

Dromen op een giraffeneiland

Liefhebbers van *Lampje* en *Films die nergens draaien* kunnen hun hart ophalen aan het wat minder bekende, maar prachtig dromerige avonturenverhaal *Het hart van een giraf is ongelooflijk groot*. Daarin woont de tienjarige Vega met haar vader op het, vanaf het vaste land onzichtbare, Giraffeneiland. Ze heeft er gezelschap van de meest buitenissige dieren die je maar kan bedenken – en die alleen zij kan zien. Als haar vader een

'ijskoningin' als vriendin krijgt, onderneemt Vega, samen met haar excentrieke opa en beste vriend Nelson, een avontuurlijke zoektocht naar haar moeder. De magisch-realistische, gothische potloodtekeningen van Amanda Chanfreau (de zus van auteur Sofia Chanfreau) werden bekroond met een Zilveren Penseel; het boek vol rijke taal won ook de Finlandia Junior Prijs, de belangrijkste Finse kinderboekenprijs.

Het hart van een giraf is ongelooflijk groot

Sofia Chanfreau & Amanda Chanfreau (ill.)
vertaling Sophie Kuiper
Lannoo, € 19,99

9+

Mag ik weg?!

Wie schreeuwt het tijdens een familieweekend in gedachten niet uit: mag ik weg?! In *Familieweekend* – het negentigste jeugdboek van Jacques Vriens! – belanden de dertienjarige Ties en zijn familieleden tijdens hun jaarlijkse samenzijn in een hogedrukpan aan emoties. Herinneringen maken gegarandeerd! Vriens' nieuwe klassieker is een herkenbaar, spannend en humoristisch verhaal over een geheim, omgang met dementie, ruziënde ouders en kinderen die meer meekrijgen van de grote dingen des levens dan volwassenen zouden willen.

Familieweekend

Jacques Vriens
Van Holkema & Warendorf
€ 17,99

10+

Een sprookjesachtig antisprookje

'Tante Fee is heel aardig. Ze is alleen een beetje anders. Kabouters zijn verzinsels van mensen die een beetje anders zijn.' Niemand gelooft toch in kabouters? Nou, behalve tante Fee dus. Uitgerekend bij haar moet Kai logeren. Zes zomervakantieweken lang. En wat komen ze tegen? Een kabouter. Peer, heet hij. Kai houdt vol: hij gelooft niet in sprookjes. Dat treft, want Peer gelooft ook niet in neefjes. Mohana van den Kroonenbergs gave om 'met zo weinig woorden de complete magie van een verhaal op te roepen', leverde *Peer* een nominatie op voor de Boon, de belangrijkste Vlaamse literatuurprijs voor beste Nederlandstalige jeugdboek.

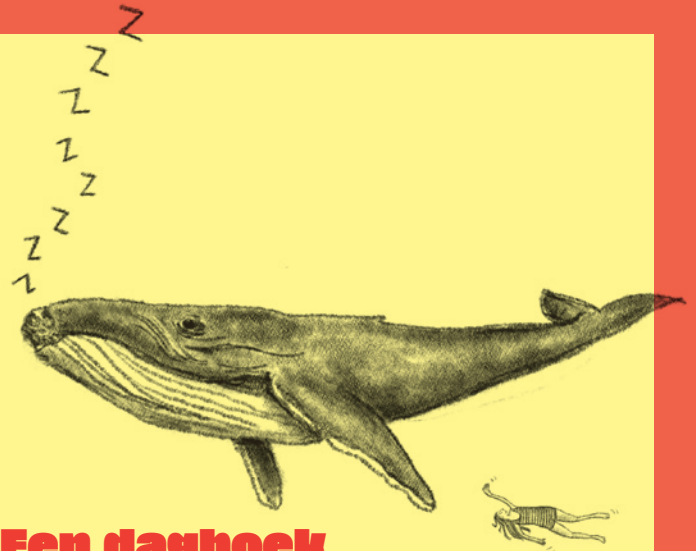
In *Peer en de prins op het zwarte paard* komen Peer en Kai een man tegen op een zwart paard. 'Ik ben de prins op het witte paard,' zegt hij. Nou ja! Daar trappen Kai en Peer dus echt niet in. Die man heeft een geheim. Maar daar komen ze heus wel achter, met hulp van tante Fee!

Peer *Peer en de prins op het zwarte paard*

Mohana van den Kroonenberg
Karst-Janneke Rogaar (ill.)
Querido Tijgerlezen,
€ 15,99

..... **6+** .....

Een dagboek als een parel

Mary woont op het strand, naast het winkeltje van mevrouw Man, waar je de gekste dingen vindt, zoals zeepaardjes en een potje zomerregen. Dat klinkt mooi, maar Mary rouwt om haar opa die is overleden en dat doet pijn – in golven, als eb en vloed. Dan vindt ze een verborgen aanwijzing in haar opa's dagboek en begint *Het Grote Avontuur*: een magische zoektocht door de natuur. Onderweg leert Mary te vertrouwen op zichzelf en de cyclus van het leven te begrijpen. Sarah Devos, die veel non-fictie schreef over de natuur, stopt ook in haar fictiedebuut allerlei interessante weetjes, zoals het bestaan van gefossiliseerde poep en de zeedraak (de Plesiosaurus). De bijzondere vormgeving van *Mary, meisje van de zee* versterkt het verhaal: de blauwe inkt weerspiegelt het water, en de handgeschreven briefjes en associatieve illustraties (ook van de hand van Devos) maken het net een artistiek dagboek.

Mary, meisje van de zee

Sarah Devos
Salto, € 16,99

..... **10+** .....

Van Oliver Twist naar Schelvis

'Schelvis' noemt het hoofdpersonage uit *Overgave op commando* zichzelf; een meisje dat opgroeit in een grauw kustdorp, onder de rook van een staalfabriek. Ze heeft een litteken in haar gezicht, zichtbaar als de opvallende schubben van de bodemvis waaraan ze haar eigen bijnaam heeft ontleend. En ook zij leeft op de bodem – van de samenleving weliswaar: zware arbeid op standje overleven is haar toekomstbeeld. In krap tweehonderd pagina's

maakt Nadia de Vries diepe indruk met haar weergave van een onmaakbare samenleving. 'Het totaal kunstmatige universum van Schelvis, vol tegenstellingen, overdrijvingen en verwijzingen naar schelmen- en arbeidersromans, is een ongelooflijk intelligente satire. Dat de vragen die De Vries opwerpt nog lang door mogen galmen,' concludeerde de jury van de Libris Literatuur Prijs, waarvoor het boek was genomineerd.

Overgave op commando

Nadia de Vries
Pluim, € 22,90

..... **15+** .....

EEN GROOT TAALAVONTUUR

Sinds haar geprezen hertaling van *Alleen op de wereld* heeft kinderboekenschrijver **Tiny Fisscher** zich ontpopt tot heuse klassiekerbewerker. Zelfs *Alice in Wonderland* – zo'n beetje de moeilijkst denkbare vertaaluitdaging – durfde ze aan: 'Ik wil die klassiekers toegankelijk maken voor nieuwe generaties. Je hebt er niets aan als ze niet gelezen worden.'

Schrappen kan en moet soms, vindt Tiny Fisscher, want je wilt niet dat kinderen afhaken. Dus liet ze in haar versie van *Alleen op de wereld* de lange natuurbeschrijvingen achterwege en vind je in *Alice tuimelt in Wonderland* Lewis Carrolls befaamde nonsensgedichten niet terug. 'Die waren veels te 1865,' stelt ze achter in het boek. Maar met de taal moet je behoedzaam omgaan. 'Een klassieker toegankelijk maken, betekent niet dat je geen moeilijke woorden en lange zinnen kunt schrijven,' licht Fisscher toe, 'of dat je de taalrijkheid eruit haalt. De sfeer van de taal probeer ik zoveel mogelijk te behouden. Ik ben constant aan het zoeken naar de juiste woorden en zegswijzen. Zodat ze het origineel weerspiegelen, maar tegelijkertijd aansluiten bij het hedendaagse Nederlands.'

Hoe vind je de goede woorden en zinnen?

'Voordat ik aan een nieuwe bewerking begin, lees ik altijd de oorspronkelijke tekst. Mijn Frans en Engels zijn daar goed genoeg voor. Daarna volgen de integrale vertalingen, aangevuld met annotaties en andere achtergrondinformatie. Zo maak ik mij het verhaal eigen en kan ik bepalen wat voor mij de essentie is. Het hertalen doe ik intuïtief: de woorden die ik kies moeten voor mijn gevoel kloppen. Daar kunnen flinke zoektochten aan vooraf gaan. Soms broed ik een heel weekend op een enkele zin. En ja, ik pak er dan zeker ook woordenboeken bij. Of ik kijk op synoniemen.net. [lachend] Dat is verreweg mijn beste schrijfmaatje: het ene woord brengt mij op het andere, totdat mij ineens de oplossing te binnen schiet.'

“ Het was alsof ik zelf in het konijnenhol was gevallen

Dat klinkt als ingewikkelde taalpuzzels.

‘Zeker – het zijn enorme puzzels. Een van de moeilijkste vond ik het schrijven van mijn versie van *Romeo en Julia*. Ik heb eigenlijk niet zoveel met Shakespeare. Maar ik wilde dit toneelstuk per se omwerken tot een roman: bijna iedereen weet dat het verhaal over een verboden liefde tussen twee jongeren gaat en dat het slecht afloopt. Maar het precieze verloop van de gebeurtenissen is bij velen onbekend. Ik wilde jonge mensen van nu toegang geven tot deze liefdesklassieker en proza leek mij daarvoor de beste optie. Toevallig viel dit samen met het idee van Blossom Books om een youngadult-klassiekerreeks te beginnen. Toen kon ik er niet meer onderuit. De grootste struikelblokken? Shakespeares *puns*: die taalgrappen zijn zo karakteristiek voor zijn werk, dat je ze het liefst allemaal zou willen handhaven. Tegelijkertijd kun je ze niet zomaar letterlijk overnemen als je wilt dat ze ook in het Nederlands landen.’

En vervolgens dacht je, als Shakespeare lukt, lukt *Alice in Wonderland* vast ook?

‘[lachend] Nou, nee – ik was helemaal niets van plan met *Alice*. Dat boek is al zo vaak vertaald, bewerkt, verfilmd... Maar toen kreeg ik een uitnodiging van het Lewis Carrollgenootschap, of ik wat wilde komen vertellen over mijn visie op hertalingen. Aanvankelijk twijfelde ik: wat wist ik nou van *Alice*? Uiteindelijk heb ik toch toegezegd en moest ik mij wel gaan verdiepen in het boek. Zo’n beetje alle bewerkingen en

vertalingen, geannoteerde versies en artikelen over wat Carroll wel of niet bedoeld zou hebben met zijn *Wonderland* heb ik in huis gehaald. Tijdens het interview bij het genootschap begon het te kriebelen. Ik realiseerde mij dat het voor veel kinderen een ingewikkeld boek is. De woordgrappen zijn zelfs voor volwassenen niet altijd te volgen, hoe goed sommige vertalingen ook zijn. Ik dacht, als ik *Alice* ga hertalen, dan wil ik dat het in ieder geval voor kinderen leuk is. Want wat heb je aan klassiekers die niet gelezen worden? Toen ik eenmaal voor mijzelf had bepaald dat het verhaal vooral gaat over het vinden van je eigen vorm – *Alice* verandert voortdurend van groot naar klein en weer terug, en dat vindt ze heel verwarrend – wist ik: hier kunnen kinderen wat mee, dus ik ga het gewoon doen.’

Was je je bewust van wat je te wachten stond?

‘Niet echt, geloof ik. Mijn hemel, er zit zóveel in, dit boek is een groot taalavontuur. Het was alsof ik zelf in dat konijnenhol was gevallen. De dubbelzinnigheden, de woordgrappen, waar was ik in terechtgekomen? Het ene na het andere dilemma diende zich aan. Wat moest ik bijvoorbeeld met de scène waarin de treurpad aan *Alice* over zijn schoolvakken op de zeeschool vertelt? Van *reading and writing* maakte Carroll “*Reeling and Writhing*” – beide woorden hebben diverse betekenissen zoals wankelen, duizelen, worstelen –, maar hoe deed ik dat in het Nederlands? Ik heb daar “racen en drijven” van gemaakt. In vorm en klank weerspiegelt dit enigszins het

Engelse origineel, en in betekenis past het bij zeedieren die al naar gelang snel of langzaam gaan.’

Op welke taalvondsten ben je werkelijk trots?

‘Dan blijf ik nog even bij de treurpad die ook nog “*Mystery*” en “*Seography*” op school krijgt. Daar heb ik lang over gedubd. Totdat ik ineens op “misschiedenis en aandrijfkunde” kwam. Ik vond dat de vondst van de eeuw. Al was ik eveneens enorm blij met mijn vertaling van de grijnzende Cheshire Cat als Lapjeskat, omdat die iedereen voortdurend voor het lapje houdt.

Ik moet hier trouwens zeker ook de bijzondere samenwerking met Jeska Versteegen noemen. Zij heeft de surreële sfeer in het verhaal zo goed aangevoeld en heeft met haar illustraties zoveel toegevoegd. *Alice tuimelt in Wonderland* is echt een boek van ons samen.’

Welke hertaling staat bovenaan?

‘Met stip *Alice*. Ik heb er zoveel plezier aan beleefd. En het was zo’n grote uitdaging. Niet alleen door het taalspel, maar ook omdat *Alice* al zo vaak gedaan is. Ik heb mijn nek durven uitsteken en dat geeft mij een goed gevoel. Ik maak soms het grapje dat ik net als *Alice* “grootmaakkoekjes” heb gegeten. Ik voel dat ik gegroeid ben, als mens en schrijver. Ik merk dat ik in mijn teksten steeds meer door taal wordt gedreven. Al die hertalingen hebben daartoe zeker bijgedragen. Iedere schrijver heeft een eigen stijl en taalgebruik. In de ruim tien jaar dat ik nu klassiekers bewerk, ben ik mij daarvan nog veel bewuster geworden, en heb ik van die schrijvers enorm veel geleerd.’ ●

Tiny Fisscher (1958) debuteerde als kinderboekenschrijver met *En dan was ik de prinses* (1999). Ze schrijft voor alle leeftijden en heeft ruim zestig boeken op haar naam staan, waaronder klassiekers als *De kleine Prins* (2019), *Oliver Twist* (2020) en *Reis om de wereld in 80 dagen* (2021). Het licht filosofische prentenboek *Het geluk van Schildpad* (met illustraties van Barbara de Wolf, 2022) kreeg een Zilveren Griffel. *Alice tuimelt in Wonderland* verscheen dit jaar.

WIE LEEST HEEFT EEN GOED VERHAAL

Ernest van der Kwast

Lezen is niet de hel

Vaak signaleert auteur **Ernest van der Kwast** een leesweerstand bij middelbare scholieren en ziet hij hen worstelen met hun boekenkeuze. 'Schrijf eens over ons,' zeiden ze, toen hij vroeg wat voor boeken ze wél zouden willen lezen. Zo geschiedde: 'Schooljaren heb ik écht voor de doelgroep geschreven.'

Tekst Mirjam Noorduijn
Foto Elisabeth Tijssen

'We moesten dit schooljaar boeken lezen. Literatuur,' vertelt de ik-persoon in *Schooljaren*. 'Het klonk niet alleen saai, het wás ook saai. [...] Literatuur mepte je meteen in coma.' Ja, in zijn nieuwe boek is Ernest van der Kwast solidair met jongeren en toont hij begrip voor hun verzet tegen het leesonderwijs. 'Je middelbareschooltijd is een snelkookpan van gebeurtenissen en emoties. Je hormonen en gevoelsleven veranderen compleet en ondertussen moet je heel veel: huiswerk, sporten, werken... Voor lezen blijft vaak weinig tijd over. Of je hebt er gewoon geen zin in, omdat je moe bent.' Toch is Van der Kwast ervan overtuigd dat je leerlingen kunt bereiken: 'Als ik voor een klas sta, zie ik het als mijn taak om ze als oesters open te breken. Ik wil laten zien wat er mooi is aan verhalen, wat die kunnen betekenen. Wees iets minder cynisch, zeg ik tegen ze, want cynisme helpt je niet verder. Ik klink wel heel evangelisch nu, toch komen

er dan ineens vragen. Of mijn werk niet saai is; wat ik wil bereiken als schrijver; waarom ik schrijf.'

Wat antwoord je op die laatste vraag?

'Dat ik hoofdzakelijk schrijf om het hart van vrouwen van achtentwintig tot tweeënveertig sneller te laten kloppen. [Lacht] Dan zie je ze vertwijfeld kijken – méént hij dit nou? Daarna vertel ik natuurlijk hoe het echt zit, dat ik vooral schrijf om mezelf en anderen te raken. Als je het gesprek open aangaat, raken leerlingen best geïntrigeerd, is mijn ervaring. Ik herinner mij een jongen met een Turkse achtergrond die een afkeer had van literatuur omdat hij *Terug naar Oegstgeest* van Jan Wolkers moest lezen. Dat is natuurlijk een mooi verhaal, maar met zijn achtergrond begreep ik dat het niet aansloeg. Ik heb hem toen *De gevangenisjaren* van Erdal Balci getipt – dit gaat over jou, zei ik, en dat hij mij een tikkie mocht sturen als hij het wilde kopen om te lezen. Dat heeft hij gedaan.'

Een van de personages in je nieuwe boek wil alleen tegen betaling lezen, omdat hij geen driehonderd pagina's wil doorworstelen als hij in die tijd ook tweehonderd euro kan verdienen. Is dit echt gebeurd?

'Ja, op een school in Lochem trof ik een leerling die niks met literatuur had en totaal geen trek in mijn nieuwe boek. Ik heb toen een deal met hem gesloten. Ieder hoofdstuk dat ik afhad, zou hij lezen. Per hoofdstuk zou ik hem uitbetalen. Dat heeft gewerkt. Zijn op- en aanmerkingen heb ik tijdens het schrijven gebruikt. En hij weet nu: lezen is niet de hel. Inmiddels is *Schooljaren* gratis verspreid onder alle vierdeklassers in Rotterdam, van vmbo-tl tot gymnasium, vergezeld van een lesbrief en een poster met 'Dood aan het boekverslag.' [lachend] Als dit boek iets teweeg kan brengen, dan hoop ik dat het maken van boekverslagen massaal uit het lesprogramma wordt geschrapt. Ik vind het een draak van een opdracht. Helemaal nu scholieren op AI kunnen terugvallen.'

Jij las wel als middelbare scholier?

'Niet toen ik naar de middelbare school ging. In ons gezin werd ook niet veel voorgelezen. Mijn vader vertelde wel zelfverzonnen verhalen, en mijn broers en ik waren lid van de bieë. Ik leende en las vooral strips. De stap naar romans heb ik pas gezet op de middelbare school, door toch die docent Engels die met ons *The Catcher in the Rye* van Salinger las. Hé, dacht ik, er is nog iemand die de wereld haat, en hij heeft er woorden voor. Ook was ik geïntrigeerd door Hermans' *Nooit meer slapen*. Dankzij onze docent Nederlands ken ik deze zin nog steeds uit mijn hoofd: "Wetenschap is de titanische poging van het menselijk intellect zich te bevrijden uit zijn kosmische isolement door te begrijpen." Hij declameerde dit voor de klas en dat maakte indruk. Eerst denk je, waar gaat dit over? Dan dringt het tot je door: we zijn dus eenzaam als mens, en we proberen ons daaruit te

Zonder mijn dramadocent was ik nooit schrijver geworden

bevrijden door dingen te begrijpen – maar kunnen we dat eigenlijk wel?'

Jij had dus geluk met inspirerende docenten.

'Zeker. Die heb je nodig. Zonder mijn dramadocent, theaterregisseur Jules Terlingen, was ik nooit schrijver geworden. Ik weet nog goed dat ik in de eerste van het Erasмияans Gymnasium kwam en er een week lang door het hele schoolgebouw, van de kelder tot de bovenste lokalen, een bewerking van *Hamlet* werd opgevoerd. Alle voorstellingen waren uitverkocht, de hele school deed mee. Er waren ook leerlingen die de techniek verzorgden, de kostuums, de grime, noem maar op. En het was een buitenschoolse activiteit hè, vrijwillig. Iedereen voelde: dit is iets unieks. Dat cynisme dat ik tegenwoordig tegenkom, was er toen ook. Maar dat verdween onder de bezielende leiding van Terlingen.'

Wat was jouw rol?

'Ik wilde natuurlijk acteren. Maar Terlingen twijfelde aan mijn acteertalent. Hij vroeg of ik in plaats daarvan enkele scènes wilde bewerken. Ik ben dat gewoon gaan doen. Er ging een wereld voor mij open. Ik ontdekte dat ik wél iets leuk vond in het leven: schrijven. Met andere leerlingen vormden we later een schrijverscollectief. In onze hele middelbareschooltijd hebben we zo'n dertienhonderd pagina's toneeltekst geschreven. Daar heb ik veel van geleerd. Bijvoorbeeld dat een tekst

beter wordt door samen te werken, en dat je eigen tekst niet heilig is. Aan het eind van mijn schooltijd heb ik met Jorg Schellekens voor het Ro Theater *Kater, dood is een gimmick* geschreven, mijn eerste betaalde schrijfpdracht. Het stuk, onder regie van Terlingen, werd gespeeld door medeleerlingen en eind-examenstudenten van de toneelschool.'

Wie wil schrijven moet veel lezen, zeg je in *Schooljaren*. Dat deed je ook?

'Oh ja, ik las alles. Met een groepje leerlingen gingen we regelmatig naar boekhandel Donner. Daar kenden we een verkoper die ons twintig procent korting gaf. Zwaar illegaal natuurlijk, maar hij deed dat gewoon. Daardoor kochten en lasen we mooie edities van Bukowski, over de schaduwzijde van Amerika, vol drank, drugs en seks. En van Bukowski gingen we naar John Fante en William Burroughs, zoals we van Reve en Wolkers naar Giphart en Grunberg gingen. Zo maakten we hele reizen door de literatuur en de wereld. Die ruimte om te ontdekken gun ik jongeren nu ook.' ●

Ernest van der Kwast (Bombay, 1981) debuteerde met *Soms zijn dingen mooier als er mensen klappen* (2005). *Mama Tandoori* (2010) werd in Nederland en Italië een bestseller. Met *De ijsmakers* (2015) won hij de Dioraphthe Jongerenliteratuur Prijs (tegenwoordig het Beste Boek voor Jongeren). Recent verscheen *Schooljaren*, een humoristisch portret van de schooltijd van vijf vrienden. Het semi-autobiografische boek beschrijft geenszins zijn levenswandel: 'Het is geen tijdsdocument. Het zou over ieders schooljaren kunnen gaan.' Van der Kwast coacht ook jongeren en schrijftalenten in zijn woonplaats Rotterdam. ernestvanderkwast.nl

OP DE COVER

Een kijkje in het atelier van Jan Hamstra

“ VERSLINGERD AAN HOOGDRUK

Illustrator **Jan Hamstra** gooide hoge ogen met zijn ragfijne linosneden voor *Het grote kippenboek* met tekst van Evelien de Vlieger. In zijn atelier in Haren laat hij zien hoe hij werkt: met eindeloos veel geduld en een vaste hand.

Wat oogt als een doorsnee rijtjeshuis in een Gronings dorp, blijkt binnen een kunstenaarsnest. In een zijkamer heeft Jan Hamstra zijn etspers staan, boven werkt zijn vriendin Eva Stalinski aan haar boeken, keramiek en wandkleden, terwijl hond Dorus beneden de wacht houdt. Het huis is uitbundig versierd met origineel werk, van zeefdrukaffiches tot geglazuurde objecten. Hamstra maakt deel uit van Knetterijs, een collectief van acht Groningse illustratoren die tegelijkertijd aan Academie Minerva in Groningen studeerden. Na hun afstuderen besloten ze samen verder te gaan, om hun hechte vriendschap en gezonde rivaliteit niet kwijt te raken. 'Illustreren is anders best een eenzaam beroep. Als collectief met weinig geld kwamen we terecht op allerlei antikraakplekken, zoals een nachtclub op zolder. We hebben nu een mooie ruimte in de Oosterparkbuurt. Maar sinds ik een hond heb, werk ik iets vaker thuis.'

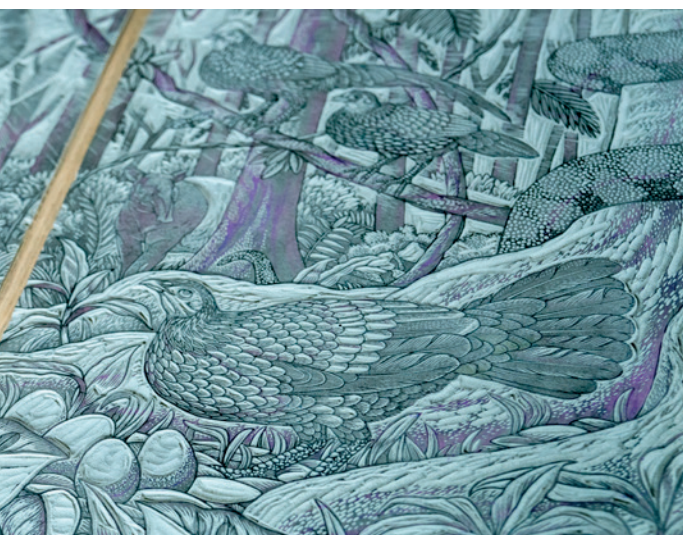
Japanse prentkunst

In de woonkamer hangen affiches van uilen, een drieluik dat Hamstra maakte voor het Groningse poppodium Vera. Net als collega Douwe Dijkstra is hij al tien jaar lid van de zeefdrukgroep. 'Als student begon ik bij de kelderconcerten, dat is een soort wachtlijst. Daarna schuif je op en mag je de concertposters voor het hoofdpodium zeefdrukken.' Dat hij nu zo arbeidsintensief werkt, heeft indirect met Vera te maken. 'Op de kunstacademie raakte ik gefascineerd door lino- en houtsneden. Die oogden zo zwaar, zo sfeervol. Ik dook steeds verder in de rijke traditie van hoogdruk; Japanse Ukiyo-e prenten, de boeken van Frans Masereel, de concertposters van Hatch Show Print en ga zo maar door. Toen ik ging zeefdrukken, wilde ik dat niet meer loslaten.'

Dubbel handwerk

Zo ontwikkelde hij een tijdrovende methode van dubbel handwerk. 'Mijn

Tekst en foto's
Annemarie Terhell

linosneden maak ik met een reductie-techniek: ik guts eerst de hooglichten weg. Voor een volgende ronde snijd ik nog een laagje weg. Zo maak ik verschillende kleurlagen. Op de computer leg ik die over elkaar heen en maak ik de illustratie klaar voor zeefdruk.' Het is een heel precies werkje: 'Als je aan de derde laag bezig bent en je schiet uit, dan ben je de sigaar. Maar dat gebeurt eigenlijk heel weinig.'

Inktroller

In een kast liggen de linosneden van *Het grote kippenboek* keurig opgesteld. Ze hebben een heel gedetailleerd patroon van veertjes, kammen en snavels. Om te laten zien hoe het afdrucken werkt, smeert hij met een inktroller een van de platen in. Papier erop en dan onder de pers. 'Hoe een afdruk uit de pers komt, is altijd weer een verrassing.'

“
Hoe een afdruk uit de pers komt, is altijd weer een verrassing

Naar dat moment heb je dagenlang toegewerkt, en dan houd je het ineens in handen. Dat is echt heel speciaal.'

Kippenfanaat

Het kippenboek was een spannend project, vertelt hij. 'De tekst van Evelien was met heel veel liefde en enthousiasme geschreven. Ik begon steeds meer van kippen te houden. De patronen en veren zijn eindeloos mooi om te tekenen, maar ook heel specifiek. Je wil toch dat alles klopt. Ik zag al voor me dat ik een mailtje zou krijgen van een kippenfanaat die schreef: die zalmkleur van die Faverolles-haan, daar klopt helemaal niks van.' Nu werkt hij aan een nieuw boek. Het wordt ook iets met dieren, meer wil hij er nog niet over kwijt – alleen dat het een monsterklus is. 'Het bestaat weer uit tachtig platen; over elke prent doe ik een week.' ●

Jan Hamstra

(Amsterdam, 1993) studeerde illustratie aan Academie Minerva in Groningen. Tijdens zijn studie liep hij stage bij Henning Wagenbreth in Berlijn. Later keek hij mee hoe kunstenaar-activist Thomas Kilpper een installatie van metershoge houtdrukken inrichtte in het National Museum in Oslo. Na zijn afstuderen deed hij opdrachten voor het Rijksmuseum, de *Volkskrant*, *NRC*, de *VPRO-gids* en uitgeverij De Geus. In 2024 debuteerde hij als illustrator van jeugdboeken met *Het grote kippenboek*, met tekst van Evelien de Vliet (Lannoo, 9+). Het werd bekroond met de publieksprijs van de Boon voor kinder- en jeugdliteratuur, en met een Zilveren Penseel 2025 voor de uitzonderlijke illustraties.

Een stage van twee weken

Onder begeleiding van **Merel Corduwener** waagden studenten van Hogeschool ArtEZ zich aan een ontwerp voor *Lezen*. Zulke proefopdrachten zijn noodzakelijk om als illustrator een goede start te maken in dit zeer competitieve veld.

Tekst Maarten Dessing

De Groene Amsterdammer, NRC, VPRO Gids – en nu ook *Lezen*. Elk jaar neemt illustrator Merel Corduwener een groepje studenten Illustration Design van Hogeschool ArtEZ (locatie Zwolle) twee weken mee langs potentiële toekomstige opdrachtgevers. Daar krijgen ze een proefopdracht, waar ze vervolgens onder haar begeleiding aan werken. Zo maakten ze afgelopen winter voor *Lezen* een cover. 'Het was een heel vrije opdracht,' zegt Corduwener aan de telefoon. 'Het was daarom leuk om te zien dat ze het alle drie heel anders hebben aangepakt. Nadat ze schetsen hadden gemaakt die we met elkaar hebben besproken, heeft er eentje een geheel digitaal ontwerp aangeleverd, een ander heeft met potlood en krijt gewerkt en de derde een collage gemaakt.'

Jezelf leren verkopen

Omdat tekenaars zelden in vaste dienst werken, geldt deze tournee als hun stage. Twee weken slechts, beaamt Corduwener: héél kort. 'Heb je daarna een beeld van wat het werk eigenlijk inhoudt? Nee. Maar het is beter dan toen ik zelf aan ArtEZ studeerde. Toen werd je alleen aangemoedigd om opdrachten binnen te halen, en dat deden de meeste studenten niet.' Zelf had ze daarom in 2013 een 'naïef' idee van de beroepspraktijk die haar wachtte. 'Ik dacht dat ik vredig kon sterven als ik één keer in *de Volkskrant* zou staan. De rest van de tijd zou ik albumhoezen ontwerpen. Alsof ik zo ooit genoeg kon verdienen! Het zou

Noor Koning
(Titel onbekend)

Amé Schaake (20)

Titel: *Lettervorm. Hoe dyslexie taal verandert in beeld*

Dyslexie maakt lezen soms lastig. Letters ervaar ik eerder als vorm dan als tekst. Daarom staan in mijn illustratie visuele letters centraal.

Ameschaake.nl
Instagram: [ame.drawings](#)

Astrid Sy is de Kinderboeken-ambassadeur 2026-2028

goed zijn geweest als ik mezelf had leren verkopen. Er komen elk jaar honderd afgestudeerden bij, het is écht een lastige sector om in te overleven.' Corduwener heeft het toch gered doordat ze na haar studie naar Amsterdam verhuisde en daar met iedereen ging kletsen. 'En dan nog duurde het zo'n anderhalf jaar voordat er steeds meer opdrachten kwamen. Gelukkig gaat het nu heel organisch. Omdat ik ooit *Ik & seks* van Belle Barbé heb geïllustreerd, word ik bijvoorbeeld door *NRC* gevraagd een tekening bij een column over seks te maken.'

Balans zoeken

Ze heeft inmiddels een breed portfolio opdrachtgevers opgebouwd, van kranten tot musea. En uitgeverijen. 'Ook dat ging organisch. Omdat Atlas Contact online een illustratie van mij had gezien die ze als omslag wilden gebruiken, ging ik kennismaken en kon ik gelijk mijn idee voor een boek pitchen. Dat werd later *Polderpolonaise*, een illustratieve ontdekkingsstocht door Nederland.'

Corduweners bibliografie telt nu zo'n tien titels – waaronder de commercieel succesvolle parodieën van Katinka Polderman op Charlie Mackesy. 'Het zou leuk zijn om meer boeken te maken. Al moet ik de balans zoeken tussen doen wat ik leuk vind en geld verdienen. Aan de boeken van Katinka heb ik meer verdiend dan aan welke opdracht ook. Maar meestal zijn boeken zo lucratief niet. Zeker prentenboeken niet.' ●

Aniek de Boer (20)

Titel: *Jong gedaan...*

Een baby met een canonic werk uit de Nederlandse literatuur onderstrept leesbevordering met een knipoog in plaats van met pressie.

Instagram: @Aniekfabriek

Doorgeven doet voortleven

Toen ik presentator werd van *Andere Tijden*, moest ik in razend tempo leren hoe ik de afleveringen in een studio moest inspreken. Al snel kwam ik erachter dat dit niet hetzelfde is als simpelweg een tekst voorlezen. Want hoe zorg je dat wat je opleest niet alleen door je publiek wordt aangehoord, maar echt binnenkomt? Hoe vertél je een tekst?

Daarvoor moet je eerst de tekst begrijpen. Wat is de essentie van het verhaal, de kern van een zin? Welke toon wil je zetten? Zoals wel vaker in het leven moest ik – om verder te komen – terug naar de basis. Ik ontleepte de tekst als een beginnend arts een lijk.

Langzaam werd het een tweede natuur. Dat kwam vooral omdat ik thuis heel veel oefende. Hoe? Door mijn kinderen voor te lezen.

Van prentenboeken en dichtbundels tot Roald Dahl en sprookjes. Ik oefende. Met articuleren, intonatie en tempo. Ik speelde met de klanken en ontdekte dat je een tekst kan zingen. Dat je melodie in het verhaal kan brengen, wat ook van invloed is op de emotie die je teweegbrengt. Is het spannend, verdrietig, grappig?

Op 19 mei mocht ik juryvoorzitter zijn bij de finale van De Voorleeswedstrijd. Twaalf deelnemers, de winnaars van hun provincie. Het dak ging eraf, de kinderen in de zaal moedigden hun klasgenootjes op het podium zo luid aan dat het me verbaasde dat

niet al het glas spontaan brak. Gelukkig ben ik een beetje doof.

Het fascinerende is dat als je een boek uitbrengt, het verhaal ineens niet meer van jou, de schrijver, is, maar van de lezer. Bij het onderdeel 'onvoorbereid voorlezen' lezen de twaalf winnaars voor uit *De glazenwasser van het Rijksmuseum*.

Allemaal stopten ze iets van zichzelf in de passages die ze lazen. Daan uit Limburg, de nieuwe Voorleeskampioen, was niet bang emotie te tonen. Hij speelde met de karakters en varieerde moeiteloos tussen humor, verdriet en ongemak. Wist er

“Hoe vertél je een tekst?”

melodie in te brengen. Ik wilde doorluisteren. Dat is natuurlijk waar het uiteindelijk om gaat: dat je als luisteraar het verhaal wordt ingezogen en in een andere werkelijkheid belandt.

Het vertellen en voordragen van verhalen is zo oud als de mensheid. Via verteller en luisteraar leeft een verhaal voort, los van wie het bedacht of geschreven heeft. Dat we dat in ere houden, koesteren en doorgeven aan kinderen is niet alleen essentieel, het maakt het leuk en mooi om mens te zijn.

AGENDA

JUNI

17 JUNI

Bekendmaking Griffels en Penselen

hebban.nl

Finale verhalenwedstrijd Er Was Eens

erwaseens.nl

10 JUNI-8 JULI

Zomerlezen cpnb.nl

Bij aankoop van minimaal 15 euro aan Nederlandstalige boeken krijg je het Zomerlezen-geschenk *Petit Café du Bonheur* van Ilja Gort cadeau.

26 & 27 JUNI

Literaire Vertaaldagen en **uitreiking**

Letterenfonds Vertaaltalent Prijs

letterenfonds.nl

28 JUNI

Nationale Buitenleesdag

buitenleesdag.nl

Ga naar buiten met een boek en lees in het park, in de tram of trein, voor de deur of op het terras. Want zien lezen, doet lezen.

JUNI

30 JULI

Bekendmaking Hebban Regenboogprijs

hebban.nl

AUGUSTUS

1 AUG

Boekenboot tijdens World Pride

29 AUG

Uitreiking Poëziedebuutprijs

31 AUG

Beste Boeken Live en **bekendmaking**

Boekverkoper van het Jaar

besteboekenlive.nl

SEPTEMBER

1 SEPT

Start Jonge Jury jongejury.nl

Start Goed Verhaal hebbanindeklas.nl

6 SEPT

Bekendmaking Hebban Debuut Prijs

2025 hebban.nl

12 SEPT

Uitreiking Thea Beckman Prijs en

Jonge Beckman in Archeon archeon.nl

19 SEPT T/M 3 OKT

Read My World Internationaal

Literatuur Festival readmyworld.nl

20 SEPT

Uitreiking Beste Boek voor Jongeren

hebban.nl

25 SEPT

Kinderboekenbal, uitreiking van de

Gouden Griffel en het Gouden Penseel

hebban.nl

30 SEPT

Bekendmaking Filter Vertaalprijzen

2026

queer
boeken

Sommige verhalen
verdienen extra
ruimte

Boeken openen werelden, bieden herkenning en maken gesprekken mogelijk.

Op queerboeken.nl vind je boeken over familie-, gender- en seksuele diversiteit voor kinderen en jongeren – geselecteerd op leeftijd, genre en thema.

Kijk op queerboeken.nl
of scan de QR-code:

Steun tijdschrift
Lezen met een
vrijwillige bijdrage
van €15,- per jaar

Zo kunnen wij het blad blijven maken! Alvast bedankt voor uw medewerking.

Hoe kunt u bijdragen?:

Maak €15,- of meer over naar rekeningnummer:
NL71 ABNA 0106 1306 68
onder vermelding van Tijdschrift Lezen.

Of scan deze
QR-code
voor betaling.

